

1 srijeda, 14.01.2009.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.04h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Međunarodni
7 krivični Sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje. Izvolite sjesti.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, dobro jutro gospođu tajnice, molim
9 objavite broj predmeta.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet
11 broj IT-05-88-T *Tužitelj protiv Vujadina Popovića i ostalih*.
12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam lijepa. Svi su optuženi
13 prisutni i sve je kao i jučer, osim što umjesto gospodina Thayera imamo
14 zadovoljstvo vidjeti gospodine McCloskeyoga.
15 Dobro jutro, generale. Dobro došli, još jednom u sudnicu.
16 SVJEDOK: Dobro jutro.
17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Sad ćemo nastaviti sa Vašim
18 svjedočenjem. Gospođu Fauveau?
19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.
20 SVJEDOK: SLOBODAN KOSOVAC [nastavak]
21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih svjedoku pokazati dokazni
22 predmet 5D997.
23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dok se dokument pokazuje, postoje tri
24 vrlo kratke verbalne odluke koje bismo željeli objaviti. Ako to sad ne uradim,
25 zaboraviću. 11. novembra Obrana gospodina Nikolića je podnijela povjerljivi
26 prijedlog i pozvala Sudsko vijeće da pozove svjedoka. Tome se pridružio i tim
27
28
29
30

1 Obrane generala Popovića. Odgovor je dala Obrana generala Gvere, 24.
2 novembra, a sljedećega dana smo dobili od Tužiteljstva povjerljivi odgovor i
3 *korigendum*. 22. decembra, Obrana je takođe podnijela podnesak, kojim je tražila
4 da odgovori i koja je sadržavala odgovor tužitelja.

5 Jutros smo donijeli odluku da nećemo odgovoriti na poziv tima Obrane
6 generala Nikolića. 9. decembra, general Miletić je podnio podnesak da doda jedan
7 dokument na popis dokaznih predmeta i da se to usvoji u predmet. Do 23. decembra
8 Tužiteljstvo se nije na to žalilo i zbog toga će Sudsko vijeće odobriti
9 usvajanje toga dokumenta.

10 Zadnje, 9. decembra Popovićeva Obrana je zatražila napatke za dokumente
11 koji su pribavljeni za vrijeme istražnih radnji od strane Obrane. 17. i 18.
12 decembra tim Obrane generala Gvere i Tužiteljstvo su podnijeli svoje odgovore.
13 Obzirom na hipotetsku prirodu ovoga prijedloga Sudsko vijeće ga odbacuje.

14 Gospođo Fauveau, oprostite na ovome prekidu, izvolite nastaviti.

15 Ispituje gđa Fauveu [nastavak]

16 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

18 P: Ovo je plan rada komande bataljona Skelani za februar 1995. godine.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pod brojem 3, vidimo da se radi o potpunom zatvaranju fronta oko enklave
2 Srebrenica i da je to bio jedan od glavnih zadataka bataljona Skelani. Na
3 temelju kojeg elementa komandovanja je bataljon Skelani razradio svoj plan za
4 rad u februaru 1995. godine?

5 O: Svaka jedinica ranga bataljon i ve... i viši, što znači bataljon i
6 pukovi, brigade, korpusi i Glavni Štab Vojske Republike Srpske, po u... važećim
7 dokumentima rade svoje planove rada za svaki mesec. Imaju godišnje planove rada
8 i iz godišnjih planova rada se rade mesečni planovi rada. Bataljon Skelani je u
9 drinskom... u Drinskoj diviziji i osnov za njihov plan rada su dokumenta
10 pretpostavljene komande i njihovi redovni zadaci.

11 P: Tko u komandi jedne jedinice je zadužen za razradu plana rada komande
12 za određeni mjesec?

13 O: U komandama bataljona, planove rada razrađuju zamenici komandanta. U
14 komandama pukova, brigada i više, planove rada... odgovorni za planove rada su
15 načelnici štabova, a razrađuju pomoćnici načelnika štaba za operativno-nastavne
16 poslove, koji su nosioci koordinacije.

17 P: A, na temelju kojih elemenata operativni oficiri elaboriraju takve
18 planove?

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye.

20 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedniče. Možemo
21 li razjasniti o kojem nivou komande se ovdje govori? I onda da vidimo da li
22 svjedok može odgovoriti.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Fauveau, možete li
24
25
26
27
28
29
30

1 riješiti taj problem?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

3 P: Ono što me zanima je plan rada Glavnoga štaba, a ovdje me zanima plan
4 rada bataljona Skelani. Na temelju čega je oficir za operativno-nastavne poslove
5 mogao napraviti prvo godišnji plan, a zatim i mjesečne planove? Na temelju kojih
6 elemenata?

7 O: Svi planovi rada, u svim nabrojenim jedinicama, rade se po istoj
8 metodologiji. Sada ću, zbog ove intervencije, koristiti termin samo Glavni štab
9 Vojske Republike Srpske. Plan rada za mesec Glavnog štaba Vojske Republike
10 Srpske, radi se na osnovu godišnjeg plana rada, koji je u... prihvaćen, overen i
11 verifikovan. Pored izvoda iz godišnjeg plana rada, svi organi komande, odnosno
12 svi pomoćnici komandanta dostavljaju svoje predloge za ubacivanje novih
13 elemenata u plan rada. Takođe, u plan rada se i ubacuju elementi koji su
14 dobijeni sa strane, a blagovremeno dostavljeni, kao što su zahtevi, predlozi i
15 planovi od vrhovne komande, od ministarstva i u konkretnoj situaciji, ako bi
16 UNPROFOR dostavio neke podatke blagovremeno, to bi ušlo u plan rada za idući
17 mesec.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, izvolite, gospodine Vanderpuye.

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.
20 Možda bi gospođa Fauveau, mogla sa svjedokom razjasniti što znači "razraditi".
21 Pitanje se odnosilo na plan rada i ne znam što znači "razraditi"? da li to znači
22 kompletirati, što to znači? Možda bismo mogli za zapisnik razjasniti tu riječ
23 "elaborirati" ili "razraditi".

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

2 P: Molim Vas, možete li razjasniti, to što traži tužitelj. Rekli ste da
3 su planovi razrađivani na temelju godišnjih planova. Budite ljubazni, što je to
4 značilo "razraditi", a u engleskom i francuskom je prevedeno kao "elaborirati"?

5 O: Razraditi plan rada, znači na osnovu kompletnih i gotovih predloga,
6 koji su sadržajno obrađeni; poređati po strukturi, što znači po le... elementima
7 borbene gotovosti; uskladiti sa učesnicima - obezbediti da svi potrebni učesnici
8 budu prisutni na... ili budu upoznati sa tim elementom; učes... uskladiti po
9 vremenu, i uskladiti po satima; uskladiti po nosiocu toga plana rada i uskladiti
10 po ostalima koji su prisutni kod tog plana rada.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam željela pokazati dokazni
12 predmet 5D990, a to je plan rada Drinskoga korpusa za februar 1995. Možemo li
13 pogledati drugu stranu na B/H/S-u, a također i treću stranicu na engleskom
14 jeziku.

15 P: Još smo uvijek na broju 5, radi se o problemima oko enklava. Ali ono
16 što me zanima je broj 10, gdje možemo vidjeti da Drinski korpus mora primiti
17 zadatke od Glavnoga štaba i nakon toga razraditi, odnosno napraviti svoje
18 borbene dokumente. Na što se odnosi taj zadatak, možete li nam reći o čemu se tu
19 radi?

20 O: Imajući u vidu da je ovo plan rada za februar i imajući u vidu da je
21 ovde stavlje... da se ovaj zadatak može primiti od 01. do 28. februara, što znači,
22 očekuje se da dođe bilo kog dana u mesecu. Može se pretpostaviti, osnovano
23 pretpostaviti, dve stvari. Prvi zadatak koji će doći i koji je očekivan i u
24 vojsci se zna da uvek dolazi, to su zadaci na osnovu referisanja o borbenoj

25

26

27

28

29

30

1 gotovosti koja je završena krajem prethodnog meseca. A, iz tih zadataka i na
2 osnovu izlaganja vrhovnog komandanta, bilo je moguće očekivati još bilo koji
3 drugi konkretan zadatak. I u svakom slučaju, komanda je ovde opredelila da budu
4 spremni za prijem toga zadatka i da se po njima postupa.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A, sada bih svjedoku željela pokazati
6 dokazni predmet 5D970, radi se o naređenju proisteklom iz Drinskog korpusa, od
7 dana 7. februara 1995.

8 P: Možete li pogledati prvi dio ovog naređenja, preambulu u kojoj se
9 kaže, odnosno možete li nam Vi reći na što se odnosi ovo naređenje? O čemu se tu
10 radi i s čim je povezano ovo naređenje?

11 O: Ovo naređenje komande Drinskog korpusa je napravljeno na osnovu
12 naređenja komandanta Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, od 5 februara 1995.
13 godine., a to je naređenje posledica referisanja, odnosno zadaci i obaveze koje
14 su bili na referisanju u prethodnom mesecu. Posle svake akcije kontrole,
15 referisanja i slično, u svim vojskama bivše JNA i koje su iz nje nastali,
16 očekuju se naređenja o preduzimanju mera za otklanjanje nedostataka i
17 poboljšanju borbene gotovosti. Vidi se da je komanda Drinskog korpusa očekivala
18 ovo naređenje od Glavnog štaba i vidi se da je ona u roku od dan-dva, je 1'
19 05.02. je urađeno u Glavnom štabu - možda je kod njih došlo šestoga - u roku od
20 dan-dva već pripremilo svoje naređenje, da bi prosledilo potčinjenim sastavima.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala drugu stranicu,
22 kako u B/H/S-u, tako i na engleskom jeziku.

23 P: Molim Vas pogledajte točku 1.8.

24 Obzirom na slične zadatke koje smo već vidjeli u novembru 1994. godine

25
26
27
28
29
30

1 za Drinski korpus, da li bi ovaj zadatak proizašao iz analize borbene gotovosti
2 koja je održana u januaru 1995. godine?

3 O: Izvor zadatka u tački 1.8, koji je pod elementom komandovanje je iz
4 1993. godine i posledica toga što komanda korpusa taj zadatak nije izvršila. Ja
5 nisam skoro vidô ni jedan dokument u ovih godinu i po, skoro dve godine ovde,
6 koji je sličan izdat, a da nije spomenuto... spomenut ovaj zadatak. Što znači,
7 ovaj zadatak nije izvršavan, nije do kraja izvršen i uvek su ga ponavljali.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Treba mi dokazni predmet 5D969, a to je
9 naređenje Glavnoga štaba od datuma 5. februar 1995. A na to naređenje referira
10 se i ovaj dokument proizašao iz Drinskoga korpusa.

11 Možemo li svedoku dati papirnu kopiju, kako bi mogao sagledati cjelinu
12 dokumenta.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Naravno, gospođo Fauveau. Hvala.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

15 P: Zamolila bih Vas sada da pogledate ovo naređenje Glavnoga štaba i da
16 mi kažete, da li igdje u tom naređenju se spominje zadatak koji se odnosi na
17 enklave?

18 O: Ovaj akt, odnosno ovo naređenje Glavnog štaba sam do sada, ovaj, više
19 puta analizirô i može se konstatovati da se enklave u ovom naređenju pominju
20 samo u tački 5, i to u partu tački 5, gde se spominje samo problem noćnih
21 preleta helikoptera i doturanja nekontrolisane pomoći, a nekoliko puta
22 konstatovano naoružanje i vojne opreme u ove dve enklave.

23 U smislu, kako je naređeno u naređenju komande Drinskog korpusa, gde
24
25
26
27
28
29
30

1 negde upotrebljavaju temin... termin "razdvajanje", a negde "zatvaranje", takav
2 zadatak u ovome naređenju nije postojao.

3 P: Naređenje Drinskoga korpusa, koje smo upravo vidjeli referira se na
4 ovo naređenje Glavnoga štaba. Kako je to moguće da naređenje Drinskoga korpusa
5 ne odgovara potpuno onim zadacima koje mu je povjerio Glavni štab?

6 O: Ja ne bi' upotrebio termin da naređenje Drinskog korpusa ne odgovara
7 naređenju koje je upotreb... koje je poslao Glavni štab. Analizirajući naređenje
8 Drinskog korpusa, i analizirajući naređenje Glavnog štaba od 5 februara, može se
9 konstatovati da sve ono što je naredio Glavni štab, da je komanda Drinskog
10 korpusa ugradila u to naređenje. Ona je iskoristila priliku - što nije
11 nepropisno - da u to naređenje ugradi i neke svoje propuste za koje je smatrala
12 da je bitno da još jednom ponovi svim svojim komandama i jedinicama, i to je
13 naređenje... tu... tu je ugrađeno ovo naređenje o razdvajanju enklava.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, gledam na stranicu 7,
15 redak 17. Tu stoji "5", a trebalo bi biti "15". Jeste li to našli, gospođo
16 Fauveau.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, nisam našla.

18 SVJEDOK: Jeste, u redu je, na stranici 4. to je trebalo da bude zadatak
19 15, tačno je. izvinjavam se.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da. A sad bih Vam pokazala dokazni
21 predmet P5.

22 P: Jedina stvar koja me sad zanima je ono što možemo vidjeti na
23
24
25
26
27
28
29
30

1 engleskom, na drugoj stranici. Odnosno, na samom vrhu ove prve stranice, gdje se
2 kaže "vrlo hitno". U vojnoj praksi kada na dokumentu piše "vrlo hitno", što to
3 znači?

4 O: U vojnoj praksi kada piše "vrlo hitno", znači da dobijeni dokument
5 mora se hitno, što pre, odmah po njemu postupiti. Ali, uvek potenciraju, mora se
6 pridržavati određenih pravila i procedura. Znači "vrlo hitno", znači da se što
7 pre sa tim dokumentom uradi ono što treba da se uradi, uz strogo pridržavanje
8 određenih pravila i procedura.

9 P: Na ovoj direktivi vidimo datum 08.03.1995. Imajući u vidu taj datum,
10 i druge elemente koje ste vi uspjeli pronaći u određenim dokumentima, jeste li
11 imali prilike zaključiti da je ta direktiva data predsjedniku na potpis?

12 O: Ima dosta elemenata da se zaključi da je ona data predsjedniku na
13 potpis i ima dosta elemenata da se zaključi da je ona data na jedan specifičan
14 način. Specifičnost davanja dokumenta na potpis je da se osnovano može
15 pretpostaviti da je nacrt te direktive nastao u Glavnom štabu Vojske Republike
16 Srpske, a da je predsjedniku poslat na potpis i direktiva na CD-u ili nekom
17 drugom mediju. Po izgledu, ovo je jedna od retkih direktiva, jer tih dokumenata
18 koji su rađeni na kompjuteru. Uglavnom su svi dokumenti ostali, što sam video,
19 rađeni na električnim pisaćim mašinama.

20 P: Moje pitanje se zapravo ticalo datuma kada je on poslan. Da li ste Vi
21 imali prilike doći do zaključka, imajući u vidu datum na koji je direktiva
22 proslijeđena predsjedniku na potpis.

23 O: Imajući u vidu datum koji se nalazi na direktivi, direktiva nije
24
25
26
27
28
29
30

1 mogla biti prosleđena predsedniku na potpis posle 08.03. Po vojničkoj praksi,
2 ona je mogla da bude prosleđena najdalje 07.03., da se rezerviše broj od 08.03.
3 i da ode na potpis. Prema praksi, nije mogla biti prosleđena ni ranije, ni
4 kasnije.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da li bismo sada mogli pokazati dokument
6 5D1322. To je rokovnik ili dnevnik tajnika predsednika republike Radovana
7 Karadžića. Trebala bi mi konkretno 29. stranica na B/H/S-u, odnosno 27. na
8 engleskom.

9 P: Tu, na ovoj stranici vidimo unesene podatke za dan 07.03.1995. U 14
10 sati, predsjednik Karadžić, barem prema ovome rokovniku imao je sastanak sa
11 generalom Đukićem i ministrom Ninkovićem.

12 Budući da je ova direktiva akt koji predstavlja državnu tajnu, da li je
13 general Đukić, pomoćnik komandanta za logistiku mogao odnijeti tu direktivu
14 predsjedniku republike?

15 O: Mogao je. Takav se... takav se način prenošenja dokumenata visokog
16 stepene tajnosti ov... koristi, a mogla je i da bude dostavljena isto i na drugi
17 način, poštujući sve ove propise da se... da je to dokument koji je državna tajna.

18 P: Na samome kraju ovoga što je uneseno za dan 7. marta, na engleskom je
19 to na sljedećoj stranici, i to pri vrhu same stranice, vidimo da je predsjednik
20 Karadžić trebao zvati generala Mladića. Imajući u vidu ustroj Vojske Republike
21 Srpske i vrhovne komanda, kao i metodu rada na direktivi, da li je predsjednik
22 Karadžić mogao zvati generala Mladića, prije potpisivanja direktive?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: U normalnim uslovima kada je Glavni štab Vojske Republike Srpske
2 napravio nacrt nekog dokumenta i taj dokument treba da odobri ili verifikuje
3 vrhovni komandant, onda o nacrtu toga dokumenta vrhovnom komandantu obavezno
4 referiše komandant Vojske Republike Srpske. Imajući u vidu da se ovde govori
5 "nazvati", što znači razgovarati telefonom, dâ se vrlo pretpostaviti /sic/ sa
6 velikom verovatnoćom da je direktiva poslata i da su... da je telefonom rečeno da
7 je poslata, i ako bilo šta treba da je komandant Vojske Republike Srpske spreman
8 da dâ dopunska objašnjenja.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
10 5D971 /u engleskom transkriptu:"5D975"/. 971.

11 P: To je dopis kojim Glavni štab prosljeđuje direktivu broj 7 korpusima.
12 Mi znamo da je na direktivi datum 08.03.1995. Kažite, molim Vas kako
13 objašnjavate da je direktiva proslijeđena tek 17. marta, budući da se radi o
14 vrlo hitnome dokumentu?

15 O: Imajući u vidu da neri... na direktivi piše "vrlo hitno", i da je datum
16 8. mart 1995. godine, da na ovim propratnim akto... ovom propratnom aktu, kojim se
17 direktiva dostavlja komandi Drinskog korpusa isto piše "vrlo hitno" i da je
18 datum 17. mart, zaključuje se sa ogromnom verovatnoćom da je direktiva između 8.
19 i 17. marta bila kod predsednika, odnosno vrhovnog koma'nta /sic/ Vojske
20 Republike Srpske. Da je došla neposredno pred ovo slanje, ili tog dana ili
21 prethodnog dana.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1326.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: A to je zapravo jedno vrlo slično pismo upućeno Hercegovačkome
2 korpusu. Vidimo da je dokument takođe pućen 17. marta.

3 Prije nego što Vam postavim pitanje, pokazala bih Vam i dokument 5D1327,
4 koji je praktički isti dokument upućen Sarajevskome korpusu.

5 Vidimo na svim ovim dokumentima datum 17. mart 1995. Možete li nam
6 kazati sljedeće: kada se radi o nekom vrlo hitnome dokumentu, koji je uobičajeni
7 rok za slanje toga dokumenta podređenim jedinicama, nakon što je dokument
8 potpisan?

9 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih zamolio da kolegica
10 bude ljubazna pa da nam kaže o kakvoj se konkretno vrsti dokumenta radi, o čemu
11 ona zapravo govori, imajući u vidu vremensku razliku kada se radi o hitnome
12 dokumentu. Direktiva je, svakako, drugačija nego neki usmeni dokument koji se
13 razlikuje od upute i tako dalje.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, molim Vas.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

16 P: Dokument, poput direktive. Dakle, za takav dokument, koji je
17 uobičajeni rok proslijeđena takvoga dokumenta podređenim jedinicama, nakon što
18 se dokument potpiše?

19 O: Za ovakve tipove dokumenata nema rok koji traje sat-dva, dan-dva, ili
20 bilo šta drugo. Za ovakve tipove dokumenata je bitno da se stepenuju određenim
21 stepenom tajnosti, da se na propisan način umnože, da se pošalju sa propisanim
22 obezbeđenjem u jedinice, da se u jedinicama primi na poseban način.

23 Ovde posebno možete primetiti, na ovom propratnom aktu, koji je otišô u
24
25
26
27
28
29
30

1 Sarajevsko-romanijski korpus da nisu ništa prepustili slučaju i da su odgovorili
2 na određeni način.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih se vratila na onaj rokovnik
4 tajnika predsjednika Karadžića, to je dakle dokazni predmet 5D1322. Ovaj put mi
5 treba 33 stranica na B/H/S-u, a 32. na engleskom. Ne, mislim da bi to trebala
6 zapravo biti u ovome slučaju 31. stranica na engleskom.

7 P: Datum koji me zanima, dakle je 16. maj 1995. Sasvim je očigledno da
8 se radi o grešci, ako se pogleda dokument u cijelosti. Dakle, toga dana je
9 predsjednik Karadžić imao sastanak s generalima Milovanovićem, Tolimirom i
10 Subotićem. Prema ovome rokovniku, taj je sastanak trajao od 11.00h do 15.05h,
11 dakle četiri sata. Imajući na umu datum i trajanje ovoga sastanka, te činjenicu
12 da je direktiva proslijeđena korpusima 17. marta 1995. Dakle, na osnovi svih tih
13 elemenata, jeste li Vi uspjeli doći do nekakvog zaključka u vezi sa činjenicom
14 da je sastanak održan i što je s tim bilo?

15 O: Pažljivo analizirajući sve prikazane datume, učesnike u aktivnostima,
16 redosled učesnika u aktivnostima, onda se dâ sklopiti kompletna slika rada na
17 direktivi broj 7. Zna se da je praktično ideja 31. januara, da je 7. januara,
18 najverovatnije odnesena kod vrhovnog komandanta, da ju je odneo vrlo odgovoran
19 starešina, što je za vrhovne komandante vrlo važno. Zna se... 7. marta, zna se da
20 je toga dana obavljen razgovor sa komandantom Vojske Republike Srpske, što ima
21 isto usmeravajući deo. Zna se da je sada... da je - ovaj podatak ranije nisam imao
22 - da je 16. marta održan ovaj sastanak u trajanju od 4 puna sata, da su na
23 sastanku bili vrlo bitni generali.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye, izvolite.

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja stvarno
3 ne vidim na koji način ovo daje odgovor na pitanje. Ovo je sasvim spekulativno,
4 imajući na umu činjenicu da svjedok nije komentirao ni o kakvome zapisniku s tih
5 sastanaka, niti bilo čime što bi imalo veze sa sadržajem sastanaka.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Ali, on odgovor počinje time što je
7 vrlo pomno analizirao sve datume koji se tu nalazu, kao i sudionike koji se tu
8 spominju, te, redosljed kojim se pojavljuju. Drugim riječima, on je sâm dao
9 nekakvu osnovu na osnovi koje ide na zaključke.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da, razumijem, časni Sude. Ali, mislim
11 da je ovo što je on zapravo opisao jednostavno podudarnost među datumima. Osim
12 toga, mi nemamo ništa konkretnoga.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja ne bih išao tako daleko, kao član
14 Sudskoga vijeća. Zaustavimo se ovdje, a Vi, molim Vas postavite sljedeće
15 pitanje.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja mislim da
17 je vrlo važno. Mi možemo nagađati na ovaj ili onaj način. No, radi se o svjedoku
18 vještaku, a ne o činjeničnome svjedoku, i mislim da on ima pravo kazati kako je
19 došao do određenih zaključaka.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi nismo zanijekali niti Vama, niti
21 njemu to pravo. Zapravo, Vi ne biste trebali tumačiti našu konkluzivnu
22 intervenciju kao da znači "zaustavimo se ovdje, nećemo više o tome i idemo
23 dalje". Dakle mi nismo kazali da je gospodin Vanderpuye u pravu. Na kraju mi
24 ćemo, naravno, donijeti odluku o tome kakvu ćemo težinu pridati toj izjavi
25 svjedoka.

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

2 P: Vi ste već odgovorili na ovo pitanje, ali ja bih se pozabavila s malo
3 više detalja. Da li prije potpisivanja direktive - koja je vojni dokument -
4 predsjednik Karadžić se trebao posavjetovati s članovima Glavnoga štaba,
5 pogotovo ako je u direktivu htio unositi kakve izmjene?

6 O: Ova direktiva nije vojni dokument. Ova je direktiva državni dokument,
7 vrhovnog komandanta, upućen Vojsci Republike Srpske. Tek dokument koji se uradi
8 u Vojsci Republike Srpske, to je vojni dokument. I, i ja sam od prvog dana ukazô
9 na jedan problem koji je velikom broju ovde učesnika razumljiv. O davanju
10 državnih naređenja vojnicima i usklađivanju tih državnih naređenja sa vojnim
11 naređenjima u svojoj knjizi, koja se nalazi ovde u biblioteci, je govorio i
12 general Wesley Clark.

13 Prema tome, ovaj državni dokument kada se pravi, vrhovni komandant ima
14 potrebu i obavezu da govori sa vojnicima, kako bi izbegô, eventualno da se
15 naprave usmerenja ili zadaci koje vojni ne može da izvrši. I pored činjenice da
16 sam prekinut u prethodnom govoru. Ja sam govorio o starešini i nadležnostima, a
17 ne o ljudima. I mene ljudi, sa tog aspekta kao eksperta, ne interesuju, nego o
18 starešinama i nadležnostima. Iz nadležnosti ljudi koji su bili u kontaktu, vidi
19 se da je pokrivena cela delatnost koja je neophodna za ovaj dokument.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D977.

21 P: To je propratno pismo direktive 7/1. U ovome dokumentu vidi se da
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je direktiva 7/1 od 31.03.1995., a vidimo i da je ovo popratno pismo također od
2 31. marta 1995.

3 Da li se u ovome slučaju radi o uobičajenom slanju dokumenta, dakle
4 istoga dana?

5 O: Da. Direktiva 7/1 je nastala u komandi, odobrena, odnosno potpisana
6 od komandanta u komandi i odma' istog dana prosleđena. Imajući, sa aspekta,
7 ovaj, upoređenja sa direktivom 7, gde je ona nastala, gde je prenešena i gde je
8 prosleđenja, praktično i jedna i druga zadovoljava te kriterijume "vrlo hitno".

9 P: Imajući na umu direktivu broj 7, mi znamo da se radi o direktivi
10 predsjednika republike. Da li potpisnik nekoga akta može unijeti izmjene nacrtu,
11 odnosno radnoj verziji akta koji mu se podnese na potpis?

12 O: Kada se akt potpiše, za taj akt odgovara onaj ko go je potpisô. A to
13 podrazumeva njegovo pravo da predlog ili nacrt ili ne poštuje uopšte, ili ga
14 poštuje 100% il' ga poštuje onoliko kol'ko smatra da je dovoljno.

15 P: Sada bih Vam pokazala dva dokumenta. Nacrt jednoga naređenja i
16 naređenje koje je zatim potpisano. Najprije bih Vam pokazala dokument 5D1342.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] To je dakle nacrt naređenja predsjednika
18 republike od 16. juna 1995.

19 Ja bih zamolila da mi se dopusti da svjedoku dam dva primjerka ovog
20 dokaznog predmeta. Dakle, ovoga i sljedećega 5D1341, tako da ih može usporediti.
21 Na monitorima u elektroničkoj sudnici, trebaće nam druga stranica. Zapravo, bit

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 će to treća stranica i na engleskom i na B/H/S-u. Pri dnu treće stranice. To je
2 ista naredba, samo jedna je potpisana, a druga nije. Ovo je, ja mislim, dokazni
3 predmet 1341, ustvari ja bih htjela samo biti sigurna da brojevi odgovaraju.

4 P: Dakle, vidimo dokument 5D1341. I vidimo dokument kojega je potpisao
5 predsjednik republike. Možemo li sada pokazati prvu stranicu ovoga dokumenta.
6 Pri samome vrhu stranice vidimo da je to naredba broj 01-1118/95, datum je 16.
7 juni 1995.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih htjela pokazati svjedoku
9 dokazni predmet 5D1342, to je ta ista naredba, ali koja nije potpisana.

10 Tu vidimo datum 16. juni 1995. broj 011-1118/95 /u engleskom
11 transkriptu: "01-1118/95"/, pa bih sada htjela pokazati drugu stranicu ovoga
12 dokumenta.

13 P: Na ovoj drugoj stranici vidimo rukom pisane izmjene. Ako su te
14 izmjene učinjene po nalogu Radovana Karadžića, odnosno i na naređenju Radovana
15 Karadžića, da li bi ih trebalo unijeti u završni tekst?

16 O: U svakom slučaju bi trebale. I postoji jedna metodologija koja se
17 koristi kod izrade ovako važnih dokumenata na svim nivoima komandovanja, pa čak
18 i na svim nivoima menadžmenta u civilstvu. Kada se donese konačna verzija
19 dokumenta, koju treba da se potpiše, obavezno uz nju se donese i verzija teksta
20 koje /sic/ su napravljene ispravke, da se potpisnik uveri da su ispravke urađene

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 onako kako je on naredio prošli put.

2 P: Da li netko u Vojsci Republike Srpske, da li je mogao izmijeniti
3 tekst direktive, pošto ga je potpisao predsjednik republike?

4 O: Takav nivo krivičnog dela nisam video. U normalnim situacijama to
5 nikome ne bi palo na pamet, da promeni bilo šta kada se potpiše, pa čak i ako se
6 utvrdi gramatička greška, to se ne sme promeniti.

7 P: Koje su bile ovlasti pukovnika Miletića, jednom kada je direktiva
8 broj 7 stigla u Glavni štab, s potpisom predsjednika?

9 O: Pitanje je kako je direktiva stigla u Glavni štab. Na osnovu
10 propratnog akta koji je poslat komandama... komandama korpusa i koji je potpisao
11 načelnik štaba i koji je sačinio taj propratni akt, vrlo se verovatno dâ
12 zaključiti da praktično u fazu ulaska direktive, prosleđivanja direktive,
13 zavođenja direktive, i prosleđivanja direktive korpusa, čak general Miletić nije
14 bio uključen.

15 P: Govoreći općenito, što je mogao napraviti general Miletić kada je
16 vidio direktivu ako je mislio da neki dijelovi direktive nisu u skladu sa
17 zakonima rata?

18 O: General Miletić je bio obavezan, ukoliko je video i to konstatovao,
19 da o tome upozori svoga pretpostavljenog starešinu. A njegov pretpostavljeni
20 starešina, general Milovanović je bio obavezan da proceni kak'o je upozorenje
21 Miletića, da li je tačno i da onda upozori koma'danta /sic/ Vojske Republike

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srpske.

2 P: Tko je bio dužan upozoriti predsjednika Karadžića da direktiva sadrži
3 elemente koji bi mogli biti u suprotnosti sa zakonom o ratnom pravu ili
4 običajima ratovanja?

5 O: Na osnovu izrade direktive 7/1 vidi se da je komanda izvršila
6 proučavanje direktive 7 i od tog trenutka komadant Vojske Republike Srpske bio
7 obavezan da upozori predsjednika Republike Srpske da direktiva sas... sadrži
8 elemente koji nisu u skladu sa običajima rata.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Oo je nešto što bih želio reći. Na
11 početku svog odgovora - barem je tako zabilježeno - piše da je svjedok rekao da
12 direktiva 7, od 7 do 1. Molim, može li se to razjasniti.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, gospođo Fauveau, možete li
14 to razjasniti sa svjedokom, šta to znači "od 7 do 1"?

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

16 P: Gospodine, možete li ponoviti o kojoj direktivi ste govorili kada ste
17 rekli da je komanda proučila direktivu broj 7?

18 O: Pokušô sa d... da budem precizan. I dobijam utisak, kad god pokušam da
19 budem precizan da to postaje problem.

20 Ja sam rekao da je komanda Vojske Republike Srpske proučila direktivu
21 broj 7. Zaključak, da je ona proučila direktivu broj 7 - ja nemam plan rada -
22 al' sam izveo iz činjenice da je na osnovu direktive broj 7, uradila direktivu
23 broj 7/1. Kad je ona proučila direktivu broj 7, komandant Vojske Republike
24 Srpske bio obavezan da upozori vrhovnog komandanta da direktiva broj 7 sadrži

25

26

27

28

29

30

1 elemente koji nisu u skladu sa običajima rata.

2 P: A sada, govoreći općenito, general Miletić, kao načelnik organa za
3 operativno-nastavne poslove, ako bi on dobio naredbu da prenese naređenje sa
4 kojim se nije slagao, kakve je on imao ovlasti u takvom slučaju? Što je mogao
5 učiniti? Kakve su bile mogućnosti i kako je mogao reagirati?

6 O: Plašim se da nisam dobro razumeo pitanje. Ponovite, da ne bude
7 problema.

8 P: Ponovit ću. Kada se general Miletić, kao načelnik uprave za
9 operativno-nastavne poslove, nije slagao sa nekim naređenjem koje je trebao ili
10 pripremiti ili prenijeti, kakve je imao mogućnosti na raspolaganju? Da li je
11 mogao bilo što u takvom trenutku napraviti, ako se nije slagao, a dobio je
12 naređenje da pripremi ili prenese naređenje?

13 O. Procedura postupka oficira kada vidi da je neko naređenje ili akt
14 nije u skladu sa običajima rata, je vrlo precizno propisano. Ona podrazumeva, po
15 broj 1: Da o odma' o tome obavesti svoga pretpostavljenoga. Ako vidi da
16 pretpostavljeni ne preduzima ništa, predviđeno je pod broj 2, da obavesti svoga
17 višeg pretpostavljenoga. U konkretnom slučaju general Miletića, on je bio
18 obavezan da upozna generala Milovanovića. Ukol'ko je video da general
19 Milovanović neće il' ga ne interesuje to da upozori svoga pretpostavljenoga,
20 onda je on bio obavezan da upozna komadanta. I u sledećem, nije obvezan da
21 postupa po tome aktu, za koji smatra da nije u skladu sa običajima rata,
22 zakonom, ili akt predstavlja krivično delo.

23 P: U redu. Ali koje su njegove ovlasti, ako takvo jedno naređenje nije
24 samo po sebi protupravno, već se on jednostavno nije sa njim slagao?

25

26

27

28

29

30

1 O: Jednostavno, ima mogućnost da iskaže svoje neslaganje i, ovaj, ništa
2 više od toga.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
4 5D1016. To je dokument Glavnoga štaba od 17. novembra 1994. godine.

5 P: U ovome slučaju, koja je bila pozicija - barem prema ovome dokumentu
6 - generala Miletića? Odnosno koji je bio njegov stav u odnosu na stav njegova
7 komandanta?

8 O: Ovo je jedan dobar, da ne kažem, školski primer profesionalizma. Iz
9 ovoga akta se vidi da general Živanović, komandant Drinskog korpusa je tražio od
10 komandanta Vojske Republike Srpske da se u nekim elementima, a verovatno s ovim
11 pojačanjem promeni njegova odluka. Pored toga, vidi se da je to general
12 Živanović tražio i od generala Miletića.

13 Iako to nije bila nadležnost generala Miletića, on je komadantu
14 predložio da s... usvoji stav generala Živanovića. Komadant je odbio da usvoji
15 stav generala Živanovića i samim tim i generala Miletića. I general Miletić,
16 krajnje profesionalno - u tom trenutku pukovnik - prosleđuje akt na ličnost
17 komandanta Drinskog korpusa i kaže mu da komandant insistira da se naređenje
18 izvrši i pored činjenice da je komadant upoznat i sa stavom generala Živanovića
19 i da se on zalagô da se taj šta... stav ispoštuje. Ovaj izveštaj je visoko
20 profesionalan.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
22 5 -

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Generale, oprostite. Je li ovo poslano u
24 ime pukovnika Miletića? U ime Glavnog štaba? U kojem svojstvu je ovo pismo,

25

26

27

28

29

30

1 odnosno ovaj memorandum poslan? U čije ime?

2 SVJEDOK: Ovo je general... Ovo je general Miletić obavestio, ovo je
3 obaveštenje komandanta ah... komandanta Vojske Republike Srpske, da ostaje pri
4 svom stavu. A, obavestio je na ličnost generala Živanovića. Prema tome, ovo je
5 akt kojim je pukovnik Miletić preneo stav komandanta Vojske Republike Srpske,
6 komandantu Drinskog korpusa.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To nije osobno pismo, osobne prirode.
8 Zar ne?

9 SVJEDOK: Ne. Ovo je obaveštenje koje je dužan starešina da prenosi.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ali on je toj cijeloj stvari dodao i
11 svoje privatno, personalno mišljenje. Barem do neke mjere, zar ne?

12 SVJEDOK: Privatno, ne, a lično da. On, kao načelnik uprave za
13 operativno-nastavne poslove se slagao sa komadantom, preneo je svoje slaganje, a
14 ovaj nije usvojio. Što znači da je upoznao komadanta Drinskog korpusa i da je on
15 tog mišljenja, i da nije usvojeno mišljenje.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala lijepa. Izvolite, gospođo Fauveau-
17 Ivanović, nastavite.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine suče.

19 P: A sada da nešto razjasnimo. Govorimo i dalje o ovome dokumentu. Kako
20 Vi znate da je ovo službeni dokument?

21 O: Privatni dokumenti se ne zavode u protokole, a pogotovo dokument koji
22 je "strogo pov.", koji ima svoj broj, koji se nadovezuje na prethodnu prepisku i
23 u kome se govori o vrlo važnim stvarima, a to je o pojačanju od određenog broja

24

25

26

27

28

29

30

1 ljudi.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada svjedoku pokazati dokazni
3 predmet broj P5, to je direktiva broj 7. Htjela bih dati svjedoku cijeli tekst
4 direktive, mislim da će to olakšati posao svima i da će on lakše pratiti ako ima
5 tekst u rukama.

6 P: Juče smo govorili o metodama donošenja odluke. Koji dio ove direktive
7 predstavlja odluku, onako kako smo je definirali. U pravom značenju te riječi.

8 O: Ovde je... ovde je odluka sadržana u tački 4. Ona je tački će... ona i po
9 svim propisima četvrti element dokumenta.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Dakle, ta točka 4 je na strani 8. Ali
11 prije nego što budemo govorili o tački 4, željela bih razgovarati o tački 3,
12 koja je na stranici 7, na engleskom, a na stranici 11 na B/H/S-u. Znači,
13 govorimo o tački 3, prije nego što pređemo na tačku 4.

14 P: Možete li objasniti značenje tačke 3 u ovoj direktivi?

15 O: Tačka 3 predstavlja zadatak... zadatak Vojske Republike Srpske i
16 zadatak vojske srpske podrazumeva, u klasičnom smislu, da svaki cilj koji se
17 treba ostvariti, da se definišu snage, sredstva, prostor i vreme. I to je u
18 tački 3 dato za Vojsku Republike Srpske.

19 P: Tko je mogao odrediti sadržaj tačke 3 ove direktive?

20 O: Zadatak u tački 3, to je zadatak pretpostavljene komadne. Nju
21 određuje... tu tačku definiše vrhovni komandant. S obzirom da je vrhovni komandant
22 civil, vrlo je logično da je on kod formulisanja tačke 3 "zadatak", koristio
23 nacrt i koristio razgovore sa kompetentnim oficirima.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, u ovoj točki možemo vidjeti referencu na naređenje od Glavnoga
2 štaba od 5. februara 1995. godine. Kako objašnjavate činjenicu da direktiva
3 vrhovnoga komandanta referira se na to naređenje Glavnog štaba?

4 Možemo vidjeti tu referencu u prvome paragrafu točke broj 3.

5 O: Vrhovni komadant Vojske Republike Srpske je bio prisutan na analizi
6 borbene gotovosti, on je uzeo reč na analizi borbene gotovosti, on je dao
7 usmerenja na analizi borbene gotovosti i praktično sve što je od toga
8 zaključeno, zaključeno je u skladu sa njegovim opredeljenjima. Ovde jasno se vidi
9 da to pravi... da to vodi, ovaj, početak od analize borbene gotovosti i da tu
10 počinje cela ideja.

11 P: Pređimo sada na točku 4 koja je na 8. stanici u engleskoj verziji, a
12 u verziji na B/H/S-u je pred Vama.

13 U Vašem izvještaju u paragrafu 125 - a koji ne mislim da je potrebno
14 sada pokazivati - napravili ste analizu ove odluke. Prema ovoj odluci, koji su
15 bili glavni zadaci Vojske Republike Srpske u godini 1995.?

16 O: Zadatak Vojske Republike Srpske je zadatak vrhovne komande. Odluke
17 vrhovnog komandanta koja je data u tački 4, ona je trebala kasnije da se
18 materijalizuje u zadacima počinjenih jedinicama. Odluke vrhovnog komandanta je u
19 skladu sa svim do tada zauzetim stavovima i ona se može - bez obzira što je ona
20 stavljena na jedno desetak, petnaest redova - svesti u pet tačaka: odsutna
21 odbrana; krajnje uporna odbrana; jača aktivna dejstva na delu fronta, posebno u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Drinskom korpusu; naneti neprijatelju što veće gubitke; i sprečiti dalje prodore
2 i rasecanje teritorije.

3 To su najkraći elementi odluke koji izvire iz ovoga teksta.

4 P: Možemo vidjeti u ovoj točki 4 da se spominju jedna ili dvije
5 operacije sa strateške razine i tri ili četiri sa operativne razine. U prijevodu
6 na engleskom ima jedna greška jer se govori o taktičkim operacijama, dok u
7 originalu na B/H/S-u se govori o operativnoj razini.

8 Juče smo govorili o nivou komandiranja. Možete li nam reći kakva je
9 razlika između operacija na strateškom nivou u odnosu na operacije na
10 operativnom nivou?

11 O: Ta se razlika može i bolje shvatiti kad se analizira dokument - što
12 ću ja sada uraditi - s tog aspekta. Sa operacijama na strategijskom nivou
13 obavezno gde učestvuje veći deo strategijskih snaga rukovodi Štab Vrhovne
14 komande, a sa operacijama na operativnom nivou rukovode operativne komande.
15 Prema tome, pored nivoa komandovanja, razlika je u ciljevima koji se žele
16 postići, razlika je o angažovanim snagama koje se angažuju tim operacijama i
17 vrlo često je razlika u vremenu u kome treba operacije da se izvrše.

18 P: U skladu sa ovom direktivom, zadaci koji su dodijeljeni Vojsci
19 Republike Srpske u točki broj 3, da li su trebali biti u skladu sa točkom broj
20 4?

21 O: Apsolutno. Sklad između odluke i zadatka je preduslov za uspešno
22 izvršenje zadatka.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: A, u ovome dokumentu, koji imamo pred sobom da li su u skladu točke 3
2 i 4? Upravo u ovome dokumentu?

3 O: U osnovi, jesu.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, da li bi ovo
5 bio dobar trenutak za pauzu?

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Naravno, gospođo. 25 minuta pauze, od
7 sad nadalje.

8 ... Početak pauze u 10.28h

9 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sjesti.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolite.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

13 Razgovarali smo o direktivi, sada bih razgovarala o zadacima jedinica.

14 Dakle, to je na 8. stranici na engleskom, a na 13. stranici na B/H/S-u.

15 P: Tko je imao ovlasti i tko je bio nadležan odrediti zadatke koji su
16 izdani jedinicama?

17 O: Zadatak Vojsci Republike Srpske izdaje vrhovni komandant. Po
18 hijerarhiji i subordinaciji zadatke počinjenim sastavima u Glavnom štabu Vojske
19 Republike Srpske izdaje komandant Vojske Republike Srpske. U ovom slučaju
20 vrhovni komandant je napravio korak više i izdao je zadatke potčinjenim
21 sastavima, što nije protivno pravilima, ali nije uobičajeno.

22 P: Da li prilikom pisanja dokumenta, imajući na umu direktivu, komandant
23 ima pravo iznijeti prijedloge u vezi sa svojim jedinicama? Da li komandant
24 korpusa ima pravo na takve prijedloge?

25 O: Kol'ko sam video kroz raspoloživu dokumentaciju, a i čitajući neke
26 transkripte generala Milovanovića, Vojska Republike Srpske je imala standard da
27 maksimalno komandante korpusa uključi u proces doneše... donošenja odluke, kada im
28
29
30

1 to dozvoljavaju mogućnosti.

2 P: Pogledajte, molim Vas, sada zadatke koji su povjereni Drinskome
3 korpusu. To je na 10. stranici na engleskom, odnosno na 15. stranici na B/H/S-u.

4 Jesu li zadaci Drinskoga korpusa, ovako kako su definirani u ovoj točki
5 5, u skladu s odlukom formuliranom u točki 1.4?

6 PREVODILAC: U točki 4. Ispravak prevoditelja.

7 SVJEDOK: Ovo je jedan od ključnih momenata za analizu ovoga dokumenta.
8 Znamo, neko'ko puta sam do sada rekao da odluka reguliše: kada, gde, šta, kako.
9 A sve što treba učiniti da bi se izvršio zadatak. Iz ovoga primera se vidi da
10 zadatak Drinskom korpusu nije usklađen sa odlukom, odnosno da on ima neke
11 elemente o kojima odluka uopšte ne govori.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

13 P: Biste li nam mogli kazati koji su to elementi zadataka Drinskome
14 koprusu koji nisu spomenuti u odluci?

15 O: Prvi... prvi pasus zadatka Drinskom korpusu usklađen je sa delom odluke
16 odsutnom odbranom. Međutim, zadnji deo toga pasusa, zadnja rečenica nema nikakve
17 veze sa ovim zadatkom - odsutnom odbranom, niti ima veze da Drinski korpus ima
18 mogućnosti da sa bilo čim ovo i ovako uradi i izvede. I u ekspertizi sam naveo,
19 ovo je tipičan primer nevojničkog zadatka, odnosno zadatka kojega vojska ne može
20 izvesti.

21 P: Možete li nam objasniti zašto Vi smatrate da je to zadatak kojega
22 vojska ne može ostvariti?

23 O: Ja bi samo kratko podsetio na 1995. godinu, sredinu 1995. godine.
24 Podsetio bi na odluku svih relevantnih međunarodnih faktora... ne odluku, nego
25 procene da je to godina kada je Vojska Republike Srpske u svemu postala
26 inferiorna. Podsetio bi tačno na ovaj trenutak kaja...koji... o kome govori ova

27

28

29

30

1 direktiva, a to je trenutak kada Vojska Republike Srpske gubi prostore na svim
2 delovima ratišta, kada se vode... kada se vode ofanzivna borbena dejstva Armije
3 BiH, Hrvatskog vijeća odbrane i Hrvatske vojske, i tada da neko donese odluku da
4 vojska izvodi nekakva dejstva koja bi imala poruku civilnom stanovništvu, to je
5 se /sic/ može smatrati besmislenom odlukom.

6 P: Vi ste također napisali u točki 139, da je taj dio zadatka bio i
7 nelogičan. Da li biste nam objasnili zbog čega Vi taj zadatak smatrate
8 nelogičnim? Ima li tu još nečega osim ovoga što ste do sada kazali?

9 O: Nelogičnost je što je on postavljen vojsci, nelogičnost je što je...
10 što se od njega... što se od njega traži, odnosno vojs... što je suprotno cilju,
11 ovaj, cilju... cilju vojske. Jedan od glavnih zadataka koji je izdat od januara
12 1995. godine, koji je... protiče kroz sva naređenja u kome se... u kome se vrhovni
13 komandant i Glavni štab obraćaju, a to je - mislim da ste svi za... u... zah... pa...
14 zapazili termin - "umiriti front", znači nigde ne proizvoditi dejstva, nigde ne
15 proizvoditi pokrete, nigde ne proi... proizvoditi probleme. Zna se da je ostavljen
16 samo deo koji se ne odnosi na drugi korpus i zbog čega je to ostavljeno. Ovakva
17 aktivnost, koje bi se ovde zahtevala upravo traži suprotno, da se prave
18 problemi; da se proizvode problemi; i da problemi se rašavaju na drugi način.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih prešla na 19. stranicu na
20 B/H/S-u, odnosno 14. na engleskom.

21 P: Točka 6, je ona koja nas zanima. Ona obrađuje obezbjeđenje borbenih
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dejstava. Kažite nam kakva je uloga Uprave za operativno-nastavne poslove u
2 podršci borbenim djelovanjima?

3 O: U samom obezbeđenju borbenih dejstava nikakva. Uprava za opšte... na...
4 o... operativno-nastavne poslove nema nikakvu ulogu. U izradi ovoga dokumenta ona
5 ima ulogu da od nosilaca sadržaja ovoga dokumenta preuzme sadržaje i složi u
6 celinu. Ja bi ovde samo podsetio da obezbeđenje borbenih dejstava je veoma
7 kompleksna celina, koja se sastoji od devet elemenata, koji svaki za sebe
8 predstavljaju posebnu celinu.

9 P: Mi vidimo da se tu govori o UNPROFOR-u. Da li suradnja s UNPROFOR-om,
10 općenito govoreći i s UNPROFOR-om i sa humanitarnim organizacijama, ulazi u
11 okvir nadležnosti organa za operativno-nastavne poslove?

12 O: Saradnja sa UNPROFOR-om je posebna aktivnost koja je u Vojsci
13 Republike Srpske precizno definisana, i ona je od nadležnosti bila komadanta i
14 načelnika štaba, i ukol'ko bi ta tačka sa strane vojske bila obrađivana, ona bi
15 bila sasvim drugačije obrađena. Op... Uprava za operativno-nastavne poslove u vezi
16 sa saradnjom sa UNPROFOR-om nije imala nikakve nadležnosti, i kao potvrdu ovoga
17 stava želim da podsetim na jučer prezentirani razgovor između generala Nicolaia
18 i generala Mladića.

19 P: Mi znamo da je general Miletić potpisao određeni broj dokumenata u
20 vezi s opskrbom jedinica UNPROFOR-a. Da li takvi dokumenti omogućavaju donošenje
21 zaključka da je pitanje UNPROFOR-a ulazilo u njegove nadležnosti?

22 O: Nema nikakve osnove za takav zaključak. Činjenica da je potpisano
23 veliki broj dokumenata i obaveštenja koje je kao čovek koji se nalazi na
24 osnovnom komandnom mestu obezbedio da se proslede svim ostalim, moglo bi dovesti
25 do apsolutno pogrešnih zaključaka. Tako i ovaj... i ovaj stav da je potpisô neke
26 dokumente ne znači da je bilo... imô kakvog prava i ovlasti prema UNPROFOR-u.

27

28

29

30

1 P: Da li je postupanje prema ratnim zarobljenicima bilo unutar
2 nadležnosti Uprave za operativno-nastavne poslove?

3 O: Ne, u nikakvoj varijanti. Štab i uprava za operativno-nastavne
4 poslove uopšte u okviru štaba koji segment delatnosti, nemaju nadležnosti prema
5 voj... prema ratnim zarobljenicima.

6 P: Da li je postupanje prema civilnome stanovništvu, uključujući i
7 srpsko stanovništvo, kao i prema pripadnicima drugih naroda bilo u nadležnosti
8 Uprave za operativno-nastavne poslove?

9 O: Čini mi se da sam prvog dana napomenuo jednu bitnu razliku, a sad je
10 dobar trenutak da je ponovim i potenciram. Vojska Republike Srpske,
11 Jugoslovenska narodna armija i sve vojske koje su nastale iz Jugoslovenske
12 narodne armije i Vojske Jugoslavije nisu imale organe i nadležnosti za bilo
13 kakvo postupanje prema bilo kom civilnom stanovništvu. A samim tim, pogotovu
14 nije imala nadležnosti Uprava za operativno-nastavne poslove.

15 P: Vi ste već kazali da je ova direktiva bila upućena korpusima, te da
16 to nije bilo uobičajeno.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1157

18 PREVODILAC: Ispravak 1167.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

20 P: Ovo je dokument Glavnoga štaba kojim se prenosi naredba predsjednika
21 republike. Molim Vas, pogledajte točku 2 i 3, ove naredbe. Na engleskom to je na
22 drugoj stranici.

23 Koji bi razlog mogao navesti predsjednika republike da donese ovakvu
24 odluku?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ako bi samo moglo da spusti ovaj dokument, da se vidi datum. Okay,
2 vidim, vidim ovaj...

3 P: Datum je 20.04.1994.

4 O: Hvala. Ovaj dokument me je dosta blokirô u mom istraživačkom radu u
5 ovoj ekspertizi, jer sam pokušavao da nađem uzroke u njemu. Da nađem ovlašćenja
6 za ovaj dokument i da procenim posledice.

7 Daljnjom razradom, kad sam vidô /sic/ da direktno previše ne ulazi u
8 temu moje ekspertize, onda sam došô do sledećih zaključaka: da je očigledno da
9 je bilo spora i to ličnog spora između vhovnog komadanta i komadanta Vojske
10 Republike Srpske. Da je vrhovni komandant izdao jednu naredbu koja je suprotno
11 njegovim ovlašćenjima, jer se zna da je komadanta Vojske Republike Srpske
12 postavila skupština i niko mu ne može oduzimati prava koja proizilaze iz
13 činjenica da je on komandant.

14 Da je vrhovni komandant postupio na pravi način, verovatno bi poveo
15 proceduru da se smeni komandant Vojske Republike Srpske i da sve funkcioniše
16 normalno. Posebno me je zbunilo što je vrhovni komandant poslao naređenje
17 korpusima, što znači na određeni način poslao je naređenje da ga u pojedinim
18 st...situacijama ne izvršavaju naređenje svoga pretpostavljenog starešine.

19 Analizirajući dalje sva postupanja, a posebno analizu borbene gotovosti
20 1995. godine, il' je bilo drugih dokumenata ili je ovaj spor izglađen, jer su
21 mnoge stvari izglađene, ali izgleda da je problem donekle tinjao i dalje.

22 P: Kada je Glavni štab zaprimio direktivu broj 7, potpisanu, koji su
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bili njegovi zadaci? Tehnički govoreći, što je Glavni štab onda trebao raditi?

2 O: Prvo, videćete jednu anomaliju, to je na početku direktive broj 7, ne
3 stoji nigde da se ona upućuje i Glavnom štabu. Jer, na početku direktive broj 7
4 stoji da se upućuje korpusima, Centru vojnih škola i da je to direktiva za dalja
5 dejstva. Iz konkretno slučajeva... slučaja vidimo da je ipak upućena Glavnom
6 štabu, iako nije navedeno. Glavni štab je u prvom trenutku postupio onako kako
7 je morao da postupi. Direktivu je prosledio jedinicama za koje je odlučio
8 vrhovni komandant da se prosledi direktiva, i on u tom trenutku sa tim što je
9 prosledio, u tom trenutku je uradio sve što je trebô, a sledeće korake preuzimao
10 kasnije.

11 P: Mi znamo da je Glavni štab načinio direktivu 7/1. Je li Glavni štab
12 imao obvezu napraviti tu direktivu?

13 O: U principu, ako je vrhovni komandant uradio direktivu broj 7,
14 prosleđena nižim sastavima i direktiva nema nijedan vojnički problem, odnosno
15 zadovoljava sve standarde vojnoga dokumenta, onda nema potrebe da se vrši
16 operacionalizacija te direktive, već samo se ona prati, kao da je izdao i Glavni
17 štab. To Vam je najbolji primer sa direktivom broj 6, s kojom je urađen na takav
18 način. Činjenica da je ovde urađena direktiva 7/1, je posledica toga da
19 direktiva broj 7 nije bila dovoljno jasna i nije bila dovoljno upotrebljiva po
20 dubini.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih svjedoku pokazala dokazni
22 predmet 5D361. To je direktiva broj 7/1. Pokažimo, molim Vas drugu stranicu ovog
23 dokumenta, i na engleskom i na B/H/S-u. Također bih na tiskanoj kopiji dala
24 tekst direktive svjedoku, jer mislim da će onda brže moći obraditi dokument.

25 O: Hvala.

26

27

28

29

30

1 P: Pogledajte, molim Vas tekst točke 2, pod naslovom "Zadatak Vojske
2 Republike Srpske", gdje se vidi da se poziva na direktivu broj 7. Pa nam kažite
3 molim Vas, ako možete, da li zadatak koji se navodi u direktivi 7/1, odgovara
4 onomo što piše u direktivi broj 7?

5 O: Ja sam rekao da ovaj zadatak 2, proizilazi iz zadatka pretpostavljene
6 komande, da taj zadatak se, ovaj, preuzima. I, imajući u vidu specifičnost ovoga
7 slučaja, ja sam govorio, vidi se da je komandant Vojske Republike Srpske odlučio
8 se da zadatak direktive broj 7 navede u svo... ovoj direktivi i da ga
9 operacionalizuje i razradi. Sva ova operacionalizacija je u skladu sa svim onim
10 što je dogovoreno i do tada rađeno.

11 P: Pogledajte, molim Vas, točku 3. Da li ovaj paragraf čini dio zadataka
12 Vojske Republike Srpske?

13 O: Tačka 3 nije zadatak. Ona kao sve postoji, sastavni element, zadatak
14 je tačka 2.

15 P: Ova točka 3, što bi to onda bilo u ovoj direktivi? Možete li nam
16 kazati što predstavlja ova točka 3?

17 O: Pa to je, to je ono što se vidi iz ovih drugih direktiva. To su,
18 ovaj, praktično dešavanja o prekidu neprijateljstva, dešavanja koja se dešavaju...
19 stvari koje se dešavaju u Republici Srpskoj i slično, koje daju bliže
20 objašnjenje na osnovu čega kasnije se to operacionalizuje. U klasičnom delu... u
21 klasičnom delu, ovaj, direktive tačka 3 se navode susedi. Ovo su, uslovno se
22 može reći, da je... se odnosi na isto to.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada pokazati, zapravo to je
24 na engleskom na sljedećoj stranici, a na B/H/S-u je to na samom dnu stranice.

25

26

27

28

29

30

1 P: Vidimo u pretposljednem paragrafu da se strahuje od eliminacije
2 enklava, odnosno o zabrinutosti stranih sila. U vojnom žargonu, sa vojne točke
3 gledišta da li ovaj dio je trebalo staviti u relaciju sa zadacima Drinskoga
4 korpusa, da li su oni trebali biti povezani?

5 O: Mislim da ove konstatacije koje se odnose na karakteristike izvođenja
6 borbenih dejstava, pokrete UNPROFOR-a i oko, ovaj, zona da su primerene
7 strukturi direktive, odno... da se nalaze u tački 3. A sve što treba u zadacima se
8 može izvući na osnovu onoga što bude trebalo.

9 P: A sad bih prešla na točku 4, koja je na stranci 3. U točki 4, nalazi
10 se odluka. Prije svega, možete li reći tko je mogao odrediti sadržaj točke 4?
11 Tko ga je mogao napisati? Tko je imao ovlasti da oduči kakav će biti sadržaj
12 toče 4?

13 O: Ovo je neprikosnovena nadležnost komadanta, i komadant donosi odluku.

14 P: Ta odluke direktive 7/1, je li u skladu sa odlukom koju nalazimo u
15 direktivi 7?

16 O: Odluka iz direktive 7/1 mora biti u skladu sa zadatkom i ona je u
17 skladu sa zadatkom.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li svjedoku pokazati sâmo dno ove
19 stranice, a u engleskom je to već sljedeća stranica, stranica 4.

20 P: U posljednjem paragrafu na ovoj stranici, možemo vidjeti da za
21 vrijeme izvođenja operacije "Sadejstvo", ostale snage Vojske Republike Srpske
22 sadejstvuju u cilju. I, također vidimo da to sve mora biti u skladu sa
23 direktivom broj 7., a da se to odnosi na enklave Srebrenica, Žepa, Goražde i

24

25

26

27

28

29

30

1 "bihaćki džep". Prema Vašoj analizi, ovaj paragraf, da li on izražava stvaranje
2 uvjeta koji će biti nepodnošljivi za stanovništvo?

3 O: Sad ću upotrebiti jednu reč koja se često ovde čuje, ovaj, takva
4 konstatacija sa vojničkog aspekta ulazi u stvar špekulacije. Ovo je vrlo precizno
5 definisano šta treba da radi Vojska Republike Srpske u cilju uspešnosti
6 sprovođenja ove operacije "Sadejstvo 95" i realizacije zadatka. Elementarno se
7 zna, kada hoćete da sprovedete jednu operaciju na jednom delu ratišta, da
8 pojačavate borbena dejstva na svim drugim delovima, da bi sprečili neprijatelja
9 da dovede snage tamo gde ćete vi da imate težište dejstva. I ovo je tipičan
10 primer kada se dejstvuje prema jedinicama, vezuju se jedinice neprijatelja da bi
11 obezbedili da se realizuje zadatak.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sad bih prešla na 5. stranicu, na
13 engleskom jeziku.

14 P: Pod tačkom 5.3 možemo vidjeti zadatak Drinskog korpusa. Da li je ovaj
15 zadatak, koji vidimo u tački 5.3 odgovara tački 4 koju nalazimo u direktivi?

16 O: U ovom slučaju zadatak Drinskog korpusa je usklađen sa odlukom
17 komadanta.

18 P: A, da li ovaj zadatak odgovara zadatku koji je zadat Drinskom
19 korpusu, prema direktivi broj 7?

20 O: Očigledno da ovaj zadatak Drinskom korpusu, koji je dat, ovaj, u
21 direktivi broj 7, bio je razlog da se - jedan od bitnih razloga - da se izradi
22 direktiva 7/1 i da se dâ vojnički primeren zadatak. Ovo je zadatak u odnosu na

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zadatak iz direktive broj 7, vojnički primeren, što jedna vojna jedinica može da
2 uradi.

3 P: Da li ovaj zadatak koji je dat Drinskom korpusu obuhvaća dio zadatka
4 iz direktive 7, a koji se tiče stvaranja nepodnošljivih uvjeta za civilno
5 stanovništvo?

6 O: Apsolutno ne. Vidi se da je ovde zadatak primeren stvarnom stanju...
7 stanju i primeren odluci komadanta.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih se vratila na stranicu broj 2
9 ove direktive. U engleskom je to stranica 2, također i na B/H/S-u.

10 P: U skladu sa zadnjom rečenicom u točki 2, Glavni štab morat će odmah
11 pristupiti i planiranju i izvođenju organizovanih priprema za realizaciju
12 strategijske operacije "Sadejstvo". Kada netko dobije ovakav zadatak, koji organ
13 Glavnog štaba treba biti uključen u aktivnosti planiranja i realizacije ovakvoga
14 zadatka?

15 O: Ovde je precizno rečeno i tako se radi. Ceo Glavni štab Vojske
16 Republike Srpske se uključuje, ovaj, i pristupa planiranju i izvođenju
17 organizacijski... i izvođenju organizovanih priprema za realizaciju strategijske
18 operacije. Ovo je dovoljan zadatak za sve organizacijske jedinice Glavnog štaba
19 Vojske Republike Srpske, od s leve strane, juče šeme, štaba do s desne strane
20 uprave za planiranje i razvoj, da svi iz svoje nadležnosti počnu pripreme na
21 ovome radu.

22 P: A, koja je bila uloga Uprave za operativno-nastavne poslove u
23 planiranju i pripremama za ovakavu stratešku operaciju, kao što je bila
24
25
26
27
28
29
30

1 operacija "Sadejstvo"?

2 O: Na osnovu /.../ Na osnovu ove direktive i ove rečenice, načelnik štaba
3 Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, morô je da donese svoju odluku šta i kako
4 će da realizuje štab Vojske Republike Srpske.

5 P: Ne znam gdje je problem, ali čini se da pitanje nije dobro
6 zabilježeno, prema tome ću ga ponoviti.

7 Koja je bila uloga Uprave za operativno-nastavne poslove u pripremi
8 operacije "Sadejstvo"?

9 O: Prvo je bio zadatak da postupi po naređenju načelnika štaba. Načelnik
10 štaba je treb da dâ početne elemente na osnovu čega će Uprava za operativno-
11 nastavne odelenje da pristupi daljem radu. Može se pretpostaviti da zadatak
12 načelnika štaba obuhvata da se napravi plan kako izvršiti planiranje operacije
13 "Sadejstvo", na osnovu čega će se on konsultovati sa komadantom koji će biti
14 donesen i koji će biti važeći za ceo štab... za ceo, ovaj, Glavni štab Vojske
15 Republike Srpske.

16 P: A koji zadatak načelnik Glavnog štaba je trebao, normalno, povjeriti
17 načelniku Uprave za operativno-nastavne poslove, kada se planiralo neku
18 stratešku operaciju? Kako bi to zadaci bili "normalno" povjereni načelniku te
19 uprave?

20 O: Prvi zadatak bi mu poverio da uradi plan izrade dokumenata za
21 strategijsku operaciju, ali bi mu dao i veliki broj početnih, uvodnih dokumenata
22 koji su bitni za plan. Kao bitni elementi za plan: kada početi, kada završiti,
23 koga uključiti, koje snage? Na osnovu toga bi on pripremio nacrt plana, na

24

25

26

27

28

29

30

1 osnovu čega bi sve krenulo da se radi dalje po planu.

2 P: Takođe možemo vidjeti u direktivi, da se takođe govori i o operaciji
3 "Spreča" koja je, prema ovoj direktivi, na operativnom nivou. Da li je Glavni
4 štab imao kakvu ulogu u planiranju i pripremi izvođenja operacije "Spreča"?
5 Možda možete pogledati stranice 4, naročito stranicu 4 na B/H/S-u a mislim da je
6 to stranica 5 na engleskom dokumentu. Na B/H/S-u to je na samom dnu stranice
7 gdje su naznačeni zadaci Istočno-bosanskog korpusa.

8 O: Iz zadatka /.../ Iz zadatka 5.2 i 5.3 komadant Vojske Republike Srpske
9 se vidi kako je planirô da se organizuje i izvodi operacija "Spreča 95". Vidi se
10 da je odredio za nosioca komandanta operacije komandanta Istočno-bosanskog
11 korpusa i vidi se da je naredio komandantu Drinskog korpusa da se uključi u
12 operaciju. Što znači, prema planovima komandanta Istočno-bosanskoga korpusa, što
13 je znak da komanda Istočno-bosanskog korpusa je trebala da napravi nacrt odluke
14 na karti, trebala je da uradi zapovest i sva potrebna dokumenta i da dostavi
15 Glavnom štabu Vojske Republike Srpske.

16 U tom trenutku zadatak Glavnog štaba Vojske Republike Srpske je, ta
17 dokumenta prima štab, oficir za operativno-nastavne poslove, pregleda iz svoje
18 nadležnosti, svoje stavove, dâ načelniku štaba. Svi ostali organi komande
19 pregledaju zapovest i odluku iz svoje nadležnosti i daju stavove načelniku
20 štaba, i načelnik štaba predlaže komandantu korpusa da prihvati, odobri
21 operaciju ili da odbije operaciju.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ovde želim da napomenem. U normalnim uslovima ili bolje rečeno - pošto
2 uslovi rata nisu normalni - uslovima kada ima dovoljno vremena, često se stvara
3 mogućnost da komadant nadležan za izvođenje operacije referiše komadantu svoj
4 predlog uz prisustvo ostalih organa štaba. I jedan i drugi postupak su
5 ravnopravni.

6 P: Samo da imamo jasan zapisnik. Dakle, ovde imamo komandanta korpusa
7 koji je bio zadužen za izvođenje ove operacije. U takvoj situaciji, ako to
8 uvjeti omogućavaju, on je podnosio izvještaje komadantu također, ali možete li
9 nam reći komadantu koje jedinice.

10 O: Komadantu koji je naredio operaciju, odnosno, komadantu Vojske
11 Republike Srpske,

12 P: Kada je Drinski korpus dobio direktivu 7/1, kad mu je upućena, koje
13 zadatke je trebao provesti Drinski korpus? Da li zadatke koji su naznačeni u
14 direktivi broj 7 ili, pak zadatke koji su naznačeni u direktivi 7/1?

15 O: U vojsci se vrlo precizno zna, kada dobijete zadnje naređenje, sve
16 drugo pre toga što je izdato što je u suprotnosti sa tim zadnjim naređenjem više
17 ne važi. Ovde je komandant Vojske Republike Srpske bio vrlo precizan. Dao mu je
18 precizno naređenje s kojim je stvari iz direktive 7 stavio van snage, a rekao je
19 koje stvari iz direktive broj 7 može smatrati važećim.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni dokument
21 P107, a to je naređenje za borbena dejstva Drinskom korpusu. Datum je 2. jul
22 1995. godine. Treba mi stranica 2 na B/H/S-u, odnosno 3 u engleskoj verziji.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Željela bih papirnu kopiju dati svjedoku u ruke, molim.

2 P: U točki 2, Drinski korpus poziva se na direktive broj 7 i 7/1 izdate
3 od Glavnoga štaba Vojske Republike Srpske. Možete li pogledati ovu točku i reći
4 nam da li zadaci u ovome naređenju su usklađeni sa zadacima koji su dodijeljeni
5 Drinskom korpusu u skladu sa direktivama?

6 O: Ova zapovest za aktivna borbena dejstva koja ima oznaku "Krivaja 95",
7 koju joj je dala komanda Drinskog korpusa, predstavlja deo zadataka koji je
8 Drinski korpus dobio sa direktivom 7/1 i ono što je ostalo na snazi od direktive
9 broj 7. Imajući u vidu, da ona predstavlja samo deo zadataka, što znači da se ne
10 odražava na angažovanje u "Spreči" ili slično, ovde su izvučeni zadaci koji su u
11 skladu sa direktivom 7/1. Ona se odnosi na sve one elemente: aktivna borbena
12 dejstva; slobodnim snagama obvezivati ove snage u celoj dubini zone. A, deo
13 zadatka: razdvojiti enklave Žepa i Srebrenica, to je zadatak koji funkcioniše
14 dve godine i koji nema osnovu u direktivi ni 7, ni 7/1, ali koji je Drinskom
15 korpusu dve godine u svakom dokumentu taj zadatak oni stavljaju. I zato je on u
16 tački 2, on neprimeren, ali je on mogao biti realizovan na sasvim drugi način.

17 P: Vidimo da u ovoj točki Drinski korpus dobiva zadatak da reducira Žepu
18 i Srebrenicu na gradsko područje. U vojnim okvirima, možete li odrediti što to
19 znači "sužavanje na gradsko područje"?

20 O: Ako bi negde imali grad i imali granice grada, šta predstavljaju
21 granice grada, onda bi to bio precizan zadatak. Činjenica da Žepa nije grad, da

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srebrenica i Žepa nemaju takve granice, a ovo je jedan vrlo neprecizan zadatak.

2 P: A sa vojnog stanovišta je li bilo moguće izvršiti zadatak u ovakvom
3 obliku?

4 O: Kada ne znate ove granice, nije ga bilo moguće izvršiti. Međutim,
5 pošto su oni znali koje su granice enklava, onda se moglo izvršiti u tim
6 granicama.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sad bih Vam pokazala zadnju stranicu
8 ovog dokumenta.

9 P: Prema ovoj posljednjoj stranici, ovo naređenje je trebalo biti i
10 dostavljeno je i Glavnom štabu. Prema dokumentaciji koju ste imali na
11 raspolaganju i u koju ste imali uvid, jeste li našli trag, odnosno nešto što
12 potvrđuje da je ovo naređenje zaista preneseno?

13 O: Po svim pravilima koje regulišu ponašanje komandi, koje regulišu
14 borbena dokumenta, ova zapovest za aktivna borbena dejstva nema potrebe da se
15 dostavlja Glavnom štabu, nema obaveze, osim ako su hteli nešto da se vidi što
16 ne... ne znam šta su hteli. Ali, prema onome što sam video ja nigde nisam video da
17 je ovaj dokument primljen, da je analiziran i da je po njemu bilo šta rađeno u
18 Galvnom štabu. Nisam nigde video da je Glavni Štab ili ono što se zove Osnovno
19 komandno mesto, upoznato sa ovim dokumentom.

20 P: Da je ovaj dokument poslan Glavnome štabu da li bi Glavni štab
21 napravio svoje dokumente koji bi se onda proslijedili Drinskome korpusu?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da je poslat Glavnom štabu, verujem da bi komadant glavnog š...
2 komadant Glavnog štaba Vojske Republike Srpske naredio da se napravi bolja
3 zapovest, a da se ova stavi van snage.

4 P: I zadnje pitanje u vezi sa ovim, za sada. Ima li direktiva broj 7
5 ikakve veze sa direktivom broj 4?

6 O: To proizilazi iz ta sama dva dokumenta - pade mi na pamet jedan
7 metafor, ali strah da se pogrešno ne prevede, pa da nema posledice neke druge -
8 dva dokumenta različitog nivoa se ne mogu međusobno porediti. Direktiva broj 7
9 je nacionalni nivo, odluka vrhovnog komadanta, a direktiva broj 4, vojni
10 dokument, strategijski nivo, odluka komadanta Vojske Republike Srpske.

11 Međutim, i pored te dve ogromne razlike, dva opšta zadatka koja se
12 nikako ne mogu porediti, ako znamo šta rade direktive i u kom su vremenu izdate,
13 šta je namena direktiva, na koje se snage odnose, ni tada se ne može porediti ta
14 dva dokumenta. Svako poređenje je veštačko i neprimereno.

15 P: U Vašem nalazu, na 5.,6. stranici na B/H/S-u, odnosno na 5. i 7. na
16 engleskoj Vi spominjete stvaranje, odnosno uspostavu zaštićenih zona. Koji je
17 osnovni uvjet - s vojnoga gledišta - da se neka zona može smatrati zaštićenom
18 zonom u ratu?

19 O: Ova tačka je bitna za uspešno razumevanje ekspertize koja je nastala
20 i svaki ozbiljan rad mora na početku da ima predmet toga rada. Tačka 6 je
21 posebno karakteristična bila za taj rad i za razumevanje analize svih ostalih
22 elemenata u radu. Nemoguće je... nijedan od uslova koji su bitni za jednu
23 zaštićenu zonu da se ne kaže da je on od suštinske važnosti za tu zonu, ali
24
25
26
27
28
29
30

1 demilitarizacija zone je suština celoga postojanja te zone. I sa vojničkog
2 aspekta, praktično, to je prvi uslov kada se analizira ispunjenost svih ostalih
3 uslova.

4 P: Biste li, molim Vas, ponovili koji je prvi uvjet sa vojničkog
5 aspekta?

6 O: Početni, osnovni uslov ili uslov svih uslova, kako obično u vojsci
7 kažu, jeste demilitarizacija zone.

8 P: Prema dokumentima koje ste imali prilike analizirati, je li taj uvjet
9 bio ispunjen u pogledu zona Srebrenice i Žepe?

10 O: Nijedan dokument koji sam video, osim izvještaja sekretarijata...
11 generalnog sekreta... Ujedinjenih nacija koji u jednom delu sadrži reč "može se
12 smatrati da je demilitarizovana", što je jako čudno šta to znači. Nijedan
13 dokument ne govori da je izvršena demilitarizacija, a svi dokumenti govore da je
14 na tom malom prostoru bila svo vreme jedna neprimereno velika oružana snaga, 8.
15 operativna grupa, koja je planski preformirana u 28. diviziju da bi se mogla
16 uključiti u završne operacije koje je planirala Armija Bosne i Hercegovine.

17 P: Na koji je način je činjenica da demilitarizacija nije izvršena se
18 odražavala na status, odnosno na postojanje zaštićenih zona s gledišta Vojske
19 Republike Srpske?

20 O: Sa gledišta ne Vojske Republike Srpske, sa gledišta svakoga vojnika,
21 i to je ono što je osnovno. Činjenica da nije izvršena demilitarizacija,
22 praktično to nije zaštićena zona, to je mesto u kojoj se nalaze.. na kom se

23
24
25
26
27
28
29
30

1 nalaze neprijateljske snage koje izvode borbena dejstava, ofanziva borbena
2 dejstava. Koje za sebe vezuju ogroman broj snaga, sopstvenih snaga, tvojih snaga
3 i koje predstavljaju opasnost za vojsku koja ima ili koja je zadužena za tu
4 zonu.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokument 5D708.
6 To je naređenje Glavnoga štaba od 19.04.1993. godine /u engleskom transkriptu:
7 "18.04.1993."/.
8

9 PREVODILAC: Mikrofon.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

11 P: Ovo se naređenje odnosni na prekid paljbe te na postupak oko
12 Srebrenice. Naređenje je izdano odmah nakon potpisivanja sporazuma, prvoga
13 sporazuma u vezi s demilitarizacijom Srebrenice. Ako pogledate prvu stranicu
14 ovoga dokumenta.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas pokažite svjedoku tako da vidi
16 cijelu prvu stranicu.

17 P: Što Vi možete zaključiti u vezi s namjerama Vojske Republike Srpske u
18 pogledu Srebrenice?

19 O: Pažljivom analizom ovoga dokumenta, odnosno ovoga naređenja se vidi
20 da je Vojska Republike Srpske očekivala da će to biti prava zaštićena i
21 demilitarizovana zona. U skladu sa tim ona je dala vrlo precizne i stroge upute.
22 A posebno bi ovde potencirao dva na oko nevojnička uputa, a to da se zabranjuju
23 manevri i pokreti snaga i dovođenje svežih snaga. Znači, ovo je naređenje ka
24 putu prave zaštiti... formiranja prave zaštićene zone kakva je trebala da bude.

25 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dva prilično
26 kratka naređenja Glavnoga štaba iz ovog istog razdoblja. Prvo je dokazni predmet
27 5D1023. Datum toga dokumenta je 23.04.1993.

28

29

30

1 P: Molim Vas, pogledajte samo ovo naređenje, pa ću Vam onda pokazati i
2 sljedeće koje je vrlo slično ovome.

3 O: U redu je.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
5 5D1024, a to je naređenje Glavnoga štaba od 3. maja 1993.

6 P: Prema ovome naređenju kakav je bio stav Glavnoga štaba, i to u vezi s
7 drugim ovim naređenjem, otprilike dva tjedna nakon potpisivanja prvoga sporazuma
8 o demilitarizaciji?

9 O: Sva tri naređenja predstavljaju opredelenje Vojske Republike Srpske
10 da se radi o suštinski zaštićenoj zoni. Prvo je upućeno jedinicama za njihovo
11 ponašanje, a ova dva je upućeno /sic/ da se odobri prolazak jedinica, prolazak
12 pomoći, prolazak lekara i slično - ovde imamo na jedno mestu i komandanta
13 UNPROFOR-a - a što je sve u skladu sa elementima ili uslovima zaštićene zone, a
14 to je da se obezbedi i odgovarajuća kontrola od strane snaga Ujedinjenih nacija.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
16 P2742. To je također naređenje Glavnoga štaba od 1. maja 1993. Radi se o
17 naređenju za oslobađanje Žepe i Goražda. Ono što mene zanima u ovome naređenju
18 je peta stranica na B/H/S-U, odnosno osma stranica na engleskom.

19 P: Pogledajte, molim Vas, onaj pasusu koji počinje riječima "U drugoj
20 etapi..." i koji govori o razoružavanju muslimanskih formacija. Ovaj odlomak
21 govori o razoružavanju muslimanskih formacija. Prema onome što tu piše, trebalo
22 je civilnome stanovništvu dopustiti bilo odlazak u središnju Bosnu, bilo ostanak
23 u gradu ukoliko prizna srpsku vlast. S vojnog gledišta, da li se u ovome odlomku
24 nalaze određene nepravilnosti?

25

26

27

28

29

30

1 O: Kada... kada istrgnemo iz konteksta, onda bi se moglo reći da ima jedna
2 nepravilnost gde se govori o razoružavanju civilnog stanovništva, maltene.
3 Mešutim, ako ovo naređenje vratimo u kontekst i vidimo koji su sve oblici rata
4 bili, da su se često neprijateljski vojnici i presvlačili u žene ili oblačili
5 civilnu odeću, onda se vidi da je sam proces razoružavanja predstavljao da se
6 pregleda svako da li je naoružan ili nije naoružan.

7 S druge strane, ovo je jedna dosta česta rečenica, pošto su na tim
8 prostorima često civili plašeni sa supro... suprotnim vojskama, a to je uko -

9 P: Samo trenutak, molim Vas. Pročitajte, molim Vas ovaj paragraf na
10 koji sam Vam ukazala.

11 O: Ceo ili zadnji deo?

12 P: Cijeli ovaj paragraf koji počinje riječima "U drugoj etapi...".

13 O: "U drugoj etapi, u trajanju 5 do 6 dana, izvršiti pregrupisanje
14 snaga i sa kružne osnovice uvodeći sveže snage produžiti sa energičnim napadom
15 ka Goraždu. Što pre ovladati dominantnim visovima oko Goražda i dovesti ga u
16 potpuno okruženje, te na taj način stvoriti uslove za razoružanje preostalih
17 muslimanskih formacija, a civilnom stanovništvu omogućavati iseljavanje u
18 centralnu Bosnu ili ostanak u gradu pod uslovima da prizna srpsku vlast."

19 P: Moje pitanje odnosilo sa samo na ovaj paragraf. Da li u tom odlomku
20 postoje određene nepravilnosti s vojne točke gledišta?

21 O: Ne.

22 P: Na ovoj istoj stranici, u dokumentu na B/H/S-u kao i na engleskom,
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to je malo niže na ovoj stranici, vidimo da je operaciju trebao izvoditi Glavni
2 štab. Prema ovome odlomku pukovnik Ilić je bio zadužen, odnosno on je trebao
3 zapovijedati snagama koje su bile angažirane na oslobađanju Goražda, a pukovnik
4 Miletić je trebao komandirati snagama koje su bile angažirane na oslobađanju
5 Žepe.

6 Ponajprije, postavila bih Vam jedno pitanje u vezi s pukovnikom Ilićem.
7 Znale li Vi koja je bila dužnost, odnosno funkcija pukovnika Ilića u maju 1993.?

8 O: Pomoć... a... načelnik Uprave za operativno-nast...nastavne poslove u
9 štabu, Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

10 P: Da li bi bez ovoga naređenja pukovnik Ilić imao ovlasti koje se u
11 naređenju navode, u operaciju u Goraždu?

12 O: Ne. Nikako.

13 P: A, da ovo naređenje nije postojalo, za što bi bio nadležan, odnosno
14 što bi ulazilo u okvir njegovih ovlasti, pukovnika Ilića mislim, u operaciji u
15 Goraždu?

16 O: Ono što su redovne nadležnosti načelnika Uprave za operativno-
17 nastavne poslove na osnovnom komandnom mestu.

18 P: Je li pukovnik Ilić koji je bio odgovoran za snage u Goraždu u toj
19 konkretnoj operaciji bio nadređen pukovniku Miletiću, koji je bio odgovoran za
20 snage u Žepi?

21 O: Ne, ovde se jasno i precizno vidi kako je Glavni štab Vojske
22 Republike Srpske planirô izvođenje ove operacije. Sa operacijom je rukovodio
23 Glavni štab Vojske Republike Srpske. Za jedan deo je bio nadležan pukovnik Ilić
24 - Goražde, a za drugi deo pukovnik Miletić, prema Žepi. Njih dvojica su imali

25

26

27

28

29

30

1 nadležnost prema svojim, ovaj, zadacima i apsolutno su bili ravnopravni u tom
2 izvršenju zadatka.

3 P: Je li u trenutku vojnih djelovanja oko Srebrenice i Žepe u mjesecu
4 julu 1995., general Miletić imao neke određene ovlasti kakve je imao u operaciji
5 u Žepi 1993.?

6 O: Nikakve. Ovde je bila tačno precizirana njegova nadležnost da
7 rukovodi, ovaj, snagama. A, u junu i julu je bio na komandnom mestu gde je imô
8 svoje zadatke koje je obavljao i pogotovu onaj aspekt koji sam pomenô... koji sam
9 pomenô, u kom se nalazila Vojska Juoslavije... Vojska Republike Srpske. To je
10 trenutak a kada je u tom prostoru se nalazio komadant, gde odma' se opet
11 reduciraju obaveze pomoćnika načelnika štaba za operativno-nastavne poslove.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih svjedoku pokazala dokazni
13 predmet 5D1201, to je direktiva broj 5 od 25. juna 1993.

14 P: Biste li nam kazali koji su bili vojni razlozi za nastanak ove
15 direktive u 6. mjesecu 1993.?

16 O: /.../ Ovaj period 1993. godine je poseban... posebno karakterističan za
17 dešavanja na prostoru Bosne i Hercegovine. Ovo je period kada su paralelno sva
18 tri entiteta a... in...a... insistirala na autonomiji. Ovo je period kada je
19 domi...dominantno najviše hrvatsko rukovodstvo insistiralo na autonomiji i
20 stvaranju svog, ovaj, is... i svog entiteta i to je period kada počinju sukobi
21 između ta dva entiteta, vrlo izraženi.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pogledajmo 8. stranicu na engleskom
23 jeziku, odnosno 4. na B/H/S-u.

24 P: Tu se navodi zadaća Drinskog korpusa pri samome vrhu stranice na
25 engleskom. U ovoj direktivi se vidi da je zadatak Drinskoga korpusa bio držati

26

27

28

29

30

1 muslimanske snage koje su ostale u Goraždu, Žepi i Srebrenici pod opsadom,
2 odnosno u stalnoj blokadi i okruženju. Imajući na umu sporazum o
3 demilitarizaciji iz aprila i maja 1993., kako objašnjavate ovaj zadatak
4 Drinskoga korpusa?

5 O: Ovaj zadatak Drinskoga korpusa je nastao kao posledica činjenice da
6 je Vojska Republike Srpske videla i uverila se da nije izvršena demilitarizacija
7 Goražda, Srebrenice i Žepe i da u toj fazi shvatajući da nema prostora bilo šta
8 drugo da uradi da čvrsto drži te jedinice u toj zoni da spreči njihovo
9 povezivanje i sadejstvo.

10 P: Zašto je bilo potrebno u potpunosti blokirati muslimanske snage, zbog
11 čega ta riječ "potpuna blokada" ili "stalna blokada", kako piše u direktivi?

12 Oprostite, moja greška. Ponoviću pitanje.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ili sada ili posle pauze, kako hoćete.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pa, možemo napraviti pauzu, jer imam još
15 dva tri pitanja s ovim u vezi.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] 25 minuta. Hvala svima.

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

18 ... Početak pauze u 12.29h

19 ... Sjednica nastavljena u 12.58h

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim da svi ustanu. Izvolite
21 sjesti.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, izvolite.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

24 P: Govorili smo o zadatku koji je dobio Drinski korpus da blokira
25 muslimanske snage u potpunosti. Zbog čega je bilo potrebno blokirati muslimanske
26

27

28

29

30

1 snage u potpunosti? Zbog čega je ta "potpunost" bila potrebna i zbog čega ta
2 riječ?

3 O: Upravo, ta potpunost posljedica je u enklava boravka, ne velikih, nego
4 ogromnih vojnih snaga koje u koristile sve moguće načine da se osveže, da dođu
5 do njih nova sredstva i novo naoružanje i koji su predstavljali latentnu
6 opasnost za Drinski korpus i Vojsku Republike Srpske.

7 P: Kad se radi o zadatku koji je povjeren Drinskom korpusu, sa vojne
8 točke gledišta, da li bi taj zadatak podrazumijevao i premještanje civilnoga
9 stanovništva, njegovo raseljavanje?

10 O: Nikako. Uostalom, to se vidi iz prvog naređenja koje je izdato od
11 strane... od strane Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, gde su praktično
12 obustavljena sa... sva dejstva, sva pokreti /sic/ i bilo šta i prihvaćena
13 zaštićena zona kao nešto što je sasvim dobro.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada svjedoku pokazati
15 stranicu broj 5 na B/H/S-u, a to je stranica broj 10 na engleskom jeziku.

16 P: Vidimo pod točkom 7 da Glavni štab zapovijeda ovom operacijom koja se
17 spominje u direktivi. Da li je sličan zadatak povjeren Glavnom štabu u direktivi
18 broj 7, u vezi s aktivnostima i borbenim dejstvima oko Srebrenice?

19 O: Konkretno u ovom dokumentu, u ovoj direktivi je ovako formulisana
20 tačka 7 je višak, ona je suvišna. Jer, kad Glavni štab izdaje naređenja ko
21 nikome ne prenosi naređenja, jedino je normalno da sa glavnim št... sa tom
22 operacijom e ru... rukovoditi, ovaj, lično Glavni štab. U spomenutoj direktivi
23 tačno je definisano ko šta radi i po tome su se odvijale planirane operacije.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Koje je bila uloga Glavnog štaba u akcijama povjerenim Drinskom
2 korpusu koje su se ticale Srebrenice, obzirom na direktivu broj 7?

3 O: Što se tiče Srebrenice u... u... u kontekstu direktive broj 7, pos...
4 postavljena je /sic/ samo jedan potencijalni mogući zadatak koji se mogao desiti
5 i tada bi sa tom... tada bi se izvodilo, ovaj, operacija koja bi bila planirana i
6 rukovod... rukovođena od Glavnog štaba. I, ako ste detaljno analizirali taj
7 dokument, uočili ste da ta operacija "Jadar" nije imala svoj broj i onda ona
8 nije ni bila izvođena, bila planirana, ako ste mislili na nju.

9 P: Ne. Ne naročito. Zapravo, pitanje je bilo sljedeće: da li direktiva
10 broj 7 daje ovlasti Glavnome štabu da rukovodi borbenim dejstvima koja su
11 naređena za područje oko Srebrenice?

12 O: Ne.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sad bih Vam pokazala dokazni predmet
14 5D1203. To je naređenje Glavnoga štaba od dana 7. jula 1993., a u kojem se
15 spominje direktiva broj 7 i koja je povezana sa njezinim provođenjem u djelo.
16 Vidimo da je ovaj dokument upućen Drinskom korpusu, ali također vidimo i to da
17 je - i to na samome dnu stranice broj 1 na engleskom jeziku - vidimo da je taj
18 određeni zadatak dodijeljen jedinicama Drinskoga korpusa. Zbog čega komandant
19 Glavnog štaba vrlo jasno određuje zadatke jedinicama Drinskoga korpusa?
20 Komandant Glavnoga štaba, zašto on određuje taj zadatak?

21 O: Ovde se vidi da ovi zadaci koje je odredio komadant vrlo precizno i
22 vrlo jasno jedinicama Drinskog korpusa su u funkciji omogućavanja i realizacije
23 zadataka Sarajevsko-romanijskoga i Istočno-bosanskog korpusa i operacije koje
24
25
26
27
28
29
30

1 treba da izvede. Ovo je klasičan primer kada komadant određuje akcije koje će
2 praktično odvući pažnju i omogućiti da se ove druge lakc... akcije efikasnije
3 izvedu.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih vam pokazala dokazni predmet
5 5D963, to je direktiva pod brojem 6. Radi se o direktivi Vrhovne komande izdate
6 11. novembra 1993. godine. Možemo li, molim, dobiti na ekran stranu 5, kako na
7 B/H/S-u, tako i na engleskom jeziku.

8 P: Na ovoj stranici vidimo zadatke Drinskoga korpusa. Možemo vidjeti da
9 su oni trebali držati u blokadi neprijateljske snage, stalno im nanositi gubitke
10 i spriječavati njihovo komuniciranje. Možete li objasniti, sa vojnog stanovišta,
11 zbog čega je zadatak obuhvaćao također i stalno nanošenje gubitaka?

12 O: Da bi se ovaj zadatak shvatio, zbog čega je on stalno i stalno
13 obnavljan, bilo bi dobro da se prikaže zadatke koje je 28. divizija dobila od
14 Glavnog štaba Armije Bosne i Hercegovine odma' u 1993. godini, kada su formirane
15 te enklave. Tada su zadaci glasili da aktivni borbenim dejstvima stalno nanose
16 gubitke neprijatelju i vežu snage za sebe. A ovo je bio odgovor sa druge strane.
17 Da se držanjem u blokadam /sic/ i nanošenjem gubitaka spreči da se snage iz
18 Srebrenice i Žepe preliju na... u sastav drugog korpusa i drugih snaga i na takav
19 način omoguće dejstvo u... dejstvo tim snagama.

20 P: Da li je ovaj zadatak, sa vojnog stanovišta, predstavlja bilo kakavu
21 nepravilnost?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, on je vrlo precizan. Govori se o blokadi neprijateljskih snaga -
2 "stalno im nanositi gubitke i sprečavati komuniciranje" - u svakom slučaju on je
3 vojnički precizan. I odnosi se na neprijateljske snage.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li svjedoku sada pokazati treću
5 stranicu ove direktive i na engleskom će to biti stranica 3. Na samom dnu
6 stranice će se naći dio koji me zanima.

7 P: Točka tri definira zadatak Vojske Republike Srpske. Možemo vidjeti
8 da, između ostaloga, ovaj zadatak govori o realizaciji objektivnih okolnosti za
9 realizaciju strateških ciljeva rata, koji vodi Vojska Republike Srpske. Dakle,
10 to su dva prva zadatka, koji se tiču Sarajeva i rijeke Neretve.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li preći na 4. stranicu u B/H/S
12 verziji?

13 P: Vidimo još dva zadatka koji se tiču rijeke Une i proširenja granica
14 Republike Srpske u njenom sjeveroistočnom dijelu.

15 Da li je jedan od ovih zadataka ima veze sa rijekom Drinom? Oprostite,
16 da li jedan od ovih ciljeva ima veze sa rijekom Drinom?

17 O: Ovo je bitno, to što ste razdvojili zadatak od cilja. Zadatak je dāt
18 prethodno, a saopšten je cilj. Nijedan cilj ovde eksplicite nema veze sa rekom
19 Drinom.

20 P: Imate li objašnjenje zbog čega među ovih 4 strateška cilja vojske,
21 nema trećeg strateškog cilja, koji smo vidjeli, ja mislim u ponedjeljak, a koji
22 se tiče doline rijeke Drine?

23 O: Prvo, pokušavamo po svaku cenu da napravimo vezu između dva različita
24 dokumenta. Jedno su državni ciljevi, jedno su vojni ciljevi. Bitna je jedna
25 stvar, nikada vojni cilj ne može da bude veći od državnoga, da prevazilazi
26 državne. A, svaki vojni cilj, koji je u okviru državnoga, onda se on na takav na

27
28
29
30

1 način opredeljuje i definiše. Ovaj, zašto se on razlikuje? Vrlo jednostavno.
2 Verovatno u tom trenutku nije imalo potrebe da postoji cilj, takav kakav je tu
3 dât.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
5 5D954. Radi se o naređenju koje modificira direktivu. Broj je 964.

6 P: Radi se o naređenju predsjednika Karadžića koje modificira direktivu
7 broj 6, datiranu sa 12. decembrom 1993. godine. Naređenje, dakle, nosi taj datum
8 12. decembar 1993. godine.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li pokazati sâmo dno stranice
10 broj 1 na engleskom i na B/H/S-u.

11 P: Vidimo zadatke Vojske Republike Srpske, i obzirom na zadatke koji su
12 naznačeni u točki 2, da li strateški ciljevi kakvi su definirani direktivom broj
13 6, da li su pretrpjeli kakve izmjene?

14 O: Strateški ciljevi koji su stavljeni u def...u... u direktivu broj 6, oni
15 su ciljevi i ostaju ciljevi. Imamo... možemo da uspostavimo vezu između zadatka iz
16 direktive broj 6 i zadatka između ove dopune, ovaj, borbeno naređenje za
17 izvođenje borbenih dejstava, odnosno korekcije odluke koje je... koju je izdao...
18 koju je izdao vrhovni komadant. Iz ovoga se vidi da i on skoncentrisô se na tri
19 zadatka koja praktično sužavaju delatnost koja je bila predviđena s direktivom
20 broj 6 i obezbeđuju da se efikasnije izvrši. Ciljeve iz d... vojne ciljeve iz
21 direktive broj 6, nikako se ne mogu uvezati sa ovim zadacima. Ciljevi su
22 ciljevi, dok se on ne pretoči u zadatak, on samo ostaje cilj.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li svjedoku pokazati stranicu
24 broj 3, ovoga dokumenta?

25

26

27

28

29

30

1 P: Drugi paragraf, na B/H/S-u i treći paragraf ne engleskom jeziku. Tu
2 se govori o pojačavanju snaga Drinskog korpusa rezervama Vrhovne komande. Da li
3 Vi znate, što su te "Rezerve Vrhovne komande"?

4 O: To je ono problem što sam rekô da mi je čudno da nije napravljena
5 rekonstrukcija organizacij... organizacijskog razvoja, ovaj, i Vojske Republike
6 Srpske i Armije Bosne i Hercegovine, da se vide koje su snage uključene. Prema
7 onim dokumentima koje sam ja sagledô, to su praktično, ovaj, jedan puk i, ovaj,
8 jedan diverzantski bataljon. Mislim da je 65. puk, da je sve to od rezerve što
9 je ona imala pod svojom komandom.

10 P: Da li vrhovna komanda ili predsjednik Karadžić kao vrhovni komandant,
11 da li su oni imali te snage pod sobom?

12 O: Ne. Vrhovna komanda nije imala nikakve snage i vrhovni komandant je
13 imô samo Vojsku Republike Srpske od vojnih snaga i van vojnih snaga nije bila ni
14 jedna vojna komandna jedinica i ustanova.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sad bih pokazala dokazni predmet
16 5D1033.

17 P: Radi se o naređenju Glavnoga štaba, od 26. aprila 1994. godine. To
18 naređenje govori o nemogućnosti, odnosno spriječavanju komunikacije među
19 muslimanima između Žepe i Kladnja. Ono što me zanima je točka 1 ovoga naređenja
20 koje kaže da će se akcija izvesti bez minobacačko-artiljerijske podrške. Koji su
21 bili vojnički razlozi za tako naređenje?

22 O: Za ovaj odgovor je neophodno da se poznaje dobro situacija i da sve
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bude snimljeno da bi se dao kvalitetan odgovor. Ali, sa druge strane imamo
2 dovoljno elemenata da se može dobiti odgovor velike verovatnoće. A to je da je
3 Glavni Štab Vojske Republike Srpske procenio da se zadatak može izvršiti na
4 ovakav način i da je insistirô da se izvrši na takav način i spreči eventualno
5 trošenje ove minobacačko-artiljerijske municije, koja je neophodna za druga
6 dejstva.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
8 5D1223.

9 P: Radi se planu Drinskoga korpusa o otklanjanju slabosti i realizaciji
10 postavljenih zadataka, a datum je 10. jul 1994. godine. Da li razrada ovoga
11 plana ili ovakvoga plana je bilo nešto što se uobičajeno radilo u vojsci? Bilo
12 kojoj vojsci.

13 O: Rekô sam, kad smo govorili o analizi, ovaj, prošli put. Posle svake
14 kontrole, posle svakoga obilaska, posle svake analize i referisanja - a ovde se
15 vidi da je izvršeno, ovaj, referisanje - kada komandanti referišu bitne probleme
16 i kada komadna potencira ono što je i ona uočila, obavezno se izrađuje plan
17 otklanjanja nedostataka da bi se ostvarili ciljevi i zadaci sa tog referisanja.
18 Uvek je takva aktivnost obavezna.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala drugu stranicu
20 na B/H/S-u, odnosno treću na engleskom jeziku.

21 P: Da bismo izbjegli ponavljanje, možete li nam samo reći da li ovaj
22 plan ili ovakvi planovi o uklanjanju slabosti, da li se razrađuju na isti način
23 kao i mjesečni planovi rada ili se razrađuju po nekoj drugoj metodi?

24 O: Ovo se... ovi se planovi razrađuju po elementima borbene gotovosti i
25 upravo je ovaj plan i definisan po elementima borbene gotovosti. Analize planova
26 rada se rade na sasvim drugačiji način i na sasvim drugačiji način, ovaj, oni se
27 koriguju. Ovo je bilo po referisanju i po elementima borbene gotovosti i vidite

28
29
30

1 prvi element borbene gotovosti je rukovođenje i komandovanje.

2 P: Koji organ komande je zadužen za razradu plana ovakvoga tipa?

3 O: Razrada plana je u nadležnosti načelnika štaba, a razradu plana vrši
4 pomoćnik načelnika štaba za operativno-nastavne poslove. A, svi nosioci
5 elemenata borbene gotovosti, možete da ovim planom i eto od početka do kraja,
6 svi organi komande iz svoje nadležnosti daju predlog, odnosno sadržaj
7 aktivnosti, nosioca i vreme zadataka, vreme realizacije zadatka, a operativac to
8 ugradi u plan.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala stranicu pod
10 brojem 3, na B/H/S-u, a to je stranica broj 5 i 6, na engleskom jeziku.

11 P: Molim Vas pogledajte točku pod brojem 5.1. U skladu sa ovom tačkom
12 5.1, redovni borbeni izvještaji moraju se dostavljati na vrijeme i moraju imati
13 kvalitetan sadržaj. Budite ljubazni, recite nam i objasnite, zbog čega je bila
14 važna kvaliteta sadržaja borbenog izvještaja?

15 O: Analizirajući veliki broj slučajeva dostavljanja borbenih izvještaja,
16 kako u jedinicama JNA, Vojske Jugoslavije, Vojske Republike Srpske, a i drugih
17 oružanih snaga to je jedan klasičan problem. Borbeni izvještaji su često za
18 komandante opterećenje koje oni moraju u tačno određeno vreme dostave, da
19 prikupe sve elemente i da onda pošalju u tačno određeno vreme jedinicama. Često
20 jedinice zbog toga urade, kao što je i ovde napisano. Postave borbeni izvještaj
21 po klišeju, ne ubace bitne stvari koje su se dešavale i pošalju takav borbeni
22 izvještaj i onda je komanda neinformisana. Posledica je toga da se posle toga
23 šalju ili vanredni izvještaji ili da stanje u jedinici ne odgovara izvještavanom
24 stanju. Tako da je ovo jedan od zahteva da ti redovni izvještaji moraju biti na
25 vreme i kvalitetni, a ne po klišeju.

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala dokazni predmet
2 pod brojem P2749.

3 P: To je naređenje Glavnoga štaba sa datumom 22. jul 1994. godine.
4 Vidimo u preambuli ovoga naređenja da se ono oslanja ili nastavlja na sastanak
5 koji je održan 1. jula 1994. i da je to zapravo izvještaj, odnosno na osnovu
6 izvještaja komandanta Drinskog korpusa dostavljenom komandantu Glavnog štaba.
7 Prema točki 1 ovoga naređenja, naređenje Glavnoga štaba od 18. aprila 1993.
8 godine - a to je naređenje koje smo vidjeli, koje je uslijedilo odmah nakon
9 potpisivanja sporazuma o razoružanju - ovim se proglašava nevažećim.

10 Koji su mogući razlozi, zbog kojih je to naređenje od 18. aprila
11 stavljeno van snage i proglašeno nevažećim? Budite ljubazni, vrlo kratko
12 odgovorite na ovo pitanje.

13 O: Prvo, što je vrlo karakteristično za ovaj dokument. Realno je
14 pretpostaviti da je komadant Glavnog štaba Vojske Republike Srpske bio u
15 Drinskom korpusu i da je tamo organizovano referisanje komandantu, jer su bili
16 na tom referisanju komandanti pukova brigada i oni su ukazali na probleme koji
17 se n... koje imaju u svojoj zoni. Vidi se to, ovaj, na ove... ovaj, enklave
18 Srebrenica, Žepa i Goražde. Ukazali su... vrlo verovatno se, ovaj, dâ zaključiti
19 da su kazali tada da se vidi velika borbena dejstva koja se izvode iz tih
20 enklava, gubitke koji se... koje trpi, kako vojska, tako civilno stanovništvo. I
21 da bi jednostavno moglo se izvršiti kvalitetna kontrola i blokada, onda je
22 moralo to naređenje da se stavi van snage, jer, ako se sećate, u tom naređenju
23 je zabranjen i svaki pokret jedinica Vojske Republike Srpske.

24 P: Pogledajte sada, molim Vas, točke 2 i 3, ovoga naređenja. Jesu li ove
25 dvije tačke u nesuglasju. Dakle, da li se one suprotstavljaju sporazumu o

26

27

28

29

30

1 demilitarizaciji?

2 O: One nisu u suprotnosti sa sporazumom o demilitarizaciji, ali su
3 obaveza više s obzirom da nije izvršena demilitarizacija enklava.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pogledajmo sada drugu stranicu ovoga
5 dokumenta na engleskom, a također i druga stranica na B/H/S-u.

6 P: Pogledajte, molim Vas, točku 5, pa nam kažite je li ova točka 5 u
7 suprotnosti sa sporazumom o demilitarizaciji?

8 O: Apsolutno nije, čak je u skladu sa sporazumom, jer obezbeđuje
9 nesmetano kretanje odobrenih konvoja.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
11 5D1176.

12 P: To je naređenje predsjednika republike od 01.08.1994. upućeno
13 Ministarstvu unutarnjih poslova. Vidimo da je ovo naređenje koje je puno kraće,
14 no bez obzira na to bavi se istim skoro pitanjima kao i naređenje Glavnoga
15 štaba. Konkretno naređenje od 22. jula. Kažite nam, molim Vas, zašto je
16 predsjednik republike Ministarstvu unutarnjih poslova, praktički istodobno,
17 izdao iste zadatke kao i one koji su povjereni Drinskome korpusu?

18 O: U Republici Srpskoj, Vojska Republike Srpske i... i policija čine
19 jedinstvene oružane snage. I predsednik republike je izdao ovde zadatak snagama
20 Ministarstva unutrašnjih poslova da iz svoje nadležnosti, a u saradnji sa
21 vojskom, prema posebnim planovima razreše ovaj problem. Ne bi rekô da je isti
22 ili nisu, jer se analizom dokumenata i komandovanja sa MUP-om nisam bavio, ali
23 s... ovde su... vidim da su obezbeđeni svi uslovi da dejstva budu koordinirana.

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1224.
2 to je jedno naređenje Drinskoga korpusa od 6. septembra 1994.

3 P: Ovo naređenje se poziva na naređenje Glavnoga štaba od 05.09.1994.
4 Vidimo da se i dalje radi o sprečavanju komunikacija između enklava, te između
5 enklava i Kladnja i Tuzle. Uzimajući u obzir da je postojalo naređenje Glavnoga
6 štaba još u četvrtom mjesecu 1994., a vidjeli smo upravo i jedno naređenje od
7 22. juna 1994. Zbog čega je bilo potrebno izdati još jedno naređenje u septembru
8 1994.?

9 O: Neispunjenja... neispunjena prethodna naređenja zahtevaju da se izda
10 novo naređenje u kom će se napra... napraviti eventualno korekcija i ono da se
11 sprovede. Očigledno je, s obzirom da ovo naređenje je par dana posle ovoga
12 prethodnoga, ono je prvo osmoga, ovo 06.09. da u međuvremenu imamo i naređenje
13 Glavnog štaba da 8. operativna grupa koja je tog trenutka u, ovaj, enklavi
14 Srebrenica pravi velike probleme vojsci republike... Vojsci Republike Srpske i oni
15 pokušavaju na sve načine te probleme da reše.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam sada dokazni predmet
17 5D1034. To je izvještaj Drinskoga korpusa, koji se poziva na naredbu Glavnoga
18 štaba od 05.09.1994. godine.

19 P: Da li se iz ovakvih izvještaja, ako i nije redovni niti vanredni
20 borbeni izvještaj, dakle, da li su takvi izvještaji uobičajeni?

21 O: Kad se dobije... kad se dobije jedno naređenje, onda je obično tamo
22 definisano kada se dostavljaju izveštaji i koji su izveštaji. Postoje redovni i
23 vanredni borbeni izveštaji. Međutim, kada se dobije neko naređenje i krene u
24 realizaciju uobičajeno je da komadant jedinice svog pretpostavljenog komadanta
25 upozna kako se re... kako se odvija realizacija tog naređenja. On ga upoznaje

26

27

28

29

30

1 često ili preko sredstava veze ili pisanim putem, kao što ga je upoznao i ovde.
2 Konkretno, komandant Drinskog korpusa upoznaje ga kako se rešavaju zadaci, ovaj,
3 kako se rešavaju zadaci koje su dobili sa tim naređenjem od 05.09.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I, neposredno prije pauze današnje, ja
5 bih Vam pokazala dokument 5D1040.

6 P: To je još jedno naređenje Drinskog korpusa, a u vezi s komunikacijom
7 između enklava. Ono što me zanima nalazi se pri vrhu ovoga dokumenta. Jer, ako
8 pogledamo uvod čini se da su snage u enklavi Srebrenica se pripremala za
9 ofenzivna djelovanja. Vi ste već kazali da je u enklavama bilo vojnih snaga, no
10 kako je moguće, kako je bilo moguće da su te snage na raspolaganju imale
11 dovoljnu silu, odnosno dovoljne snage da bi vodile ofenzivna djelovanja?

12 O: Prvo kada se kaže "dovoljno snaga", često se pravi zablude, pa se
13 misli da je to neka grupa vojnika. Ovo nije dovoljno sn...sna... snaga, u Srebrenici
14 se nalazila operativna grupa. To je operativni sastav i to je sastav koji po
15 svim karakteristikama prevazilazi kapacitete toga rejona. I one su imale zadatak
16 da se pregrupišu i rade dalje. One su se... ove su snage iz svi dokumenata koje...
17 iz svih dokumenata koji se vide i koji su nam bili na raspolaganju snabdevali s
18 naoružanjem i municijom iz vazduha, sa kopna, pa čak i preko humanitarne pomoći.
19 Oni su izuzetno dobro snabdevani sa odgovarajućom municijom, jer je težište u
20 snabdevanju dato na pešadijskoj municiji, a ona je odlučujuća za dejstva na ovom
21 terenu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, mislim da bismo mogli završiti za
2 danas. Hvala Vam, gospođo Fauveau. Hvala Vam, gospodine generale.

3 Da, izvolite.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, samo kako bih
5 kazala kolegama, mislim da ću završiti u tijeku sutrašnjeg dana. I to će biti
6 sigurno prije kraja sutrašnje sjednice, no u toku ustrašnjeg dana ću ja završiti
7 sa svojim ispitivanjem

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, sutra a ne danas. Dobro. Hvala
9 Vam. Vi koji ste kazali da ćete imati potrebu za dosta vremena prilikom
10 unakrsnog ispitivanja, mislim da je netko spomenuo barem tri sata, molim Vas
11 obavijestite nas o tome ujutro. Odnosno, obavijestite Tužiteljstvo da li se i
12 dalje držite toga plana, tako da Tužitelj zna hoće li početi sa svojim unakrsnim
13 ispitivanjem sutra ili pak slijedećeg tjedna.

14 Nastavićemo sutra u 9:00h ujutro. Isti savjet kao i prije, ni sa kim
15 nemojte razgovarati o temi Vašega iskaza. Hvala.

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

17 ... Sjednica završena u 13.45h

18 Nastavak zakazan za četvrtak,

19 15.01.2009., u 14.15h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30